

การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ
เกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

นางสาวกนกวรรณ คำเกต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Extension of Longan Production According to Good Agricultural
Practices Standard for Farmers in Rimping Sub- district, Mueang
District, Lumphun Province

*A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development School
of Agriculture and Cooperatives
School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University*

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ชื่อและนามสกุล	นางสาวกนกวรรณ คำเกตุ
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาริรัตน์ สี่ระสาร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาริรัตน์ สี่ระสาร)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ

เกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัย นางสาวกนกวรรณ คำเกตุ รหัสนักศึกษา 2649001803

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาริรัตน์ สิริสาร (2) รองศาสตราจารย์ ดร.

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตลำไยของเกษตรกร 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร และ 4) ความต้องการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยในตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2565 จำนวน 120 ราย โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 59.48 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประสบการณ์ในการผลิตลำไยเฉลี่ย 22.03 ปี ได้รับการอบรมเรื่องการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเฉลี่ย 0.93 ครั้ง มีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 5.72 ไร่ ปริมาณผลผลิตลำไยเฉลี่ย 7,336.25 กิโลกรัม/ปี ราคาผลผลิตเฉลี่ย 12.41 บาท/กิโลกรัม และมีรายได้ในการจำหน่ายผลผลิตลำไยเฉลี่ย 69,808.33 บาท ต้นทุนในการผลิตลำไยเฉลี่ย 21,354.16 บาท/ปี 2) มีลำไยอายุเฉลี่ย 14.58 ปี มีระยะปลูกลำไย 6x6 เมตร ลักษณะดินที่ปลูกลำไยเป็นดินร่วนปนทราย เกษตรกรทั้งหมดปลูกลำไยพันธุ์อีดอ มีการพ่นฮอร์โมนเฉลี่ย 7.02 ครั้ง/ปี เกษตรกรมีการจำหน่ายลำไยแบบสดชื่อและขายลำไยผ่านพ่อค้าคนกลางในพื้นที่ 3) ปัญหาด้านการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก ในประเด็นด้านการบันทึกข้อมูล ด้านการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมแบบกลุ่มในการส่งเสริมการเรียนรู้การผลิตลำไยและด้านการบันทึกข้อมูล และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี คือ เจ้าหน้าที่ควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการบันทึกข้อมูล และจัดทำเอกสาร คู่มือ หรือแผ่นพับ จัดทำสื่อการเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ และ 4) ความต้องการการส่งเสริมการผลิตลำไยตาม

มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก ในประเด็นการส่งเสริมแบบกลุ่ม โดยมีการจัดเวทีและเปลี่ยนเรียนรู้ โดยควรส่งเสริมประเด็นด้านแหล่งน้ำเพื่อให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก การเลือกพื้นที่ปลูก และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เช่น การตัดแต่งกิ่ง การขนส่งและการเก็บรักษา เป็นต้น

คำสำคัญ การผลิตลำไย ลำไยคุณภาพ การส่งเสริมการผลิตลำไย

Thesis title: “

Extension of Longan Production According to Good Agricultural

Practices Standard for Farmers in Rimping Sub- district, Mueang

District, Lumphun Province

Researcher: “Miss. KANOKWAN KHAMKET”; ID: “2649001803”;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);

Thesis advisors: (1) Assistant Professor Nareerut Seerasarn;(2) Associate Professor Benchamas Yooprasert ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the social and economic conditions 2)longan production conditions 3)problems and suggestions for the extension of longan production according to Good Agricultural Practices standard. And 4) the extension needs of longan production according to Good Agricultural Practices standard.

The research was survey method.The population consisted of 120 longan farmers in the Rimping sub - district, Mueang district of Lumphun province who registered with the Department of Agricultural Extension of 2022 by collecting from the entire population. Data collection was obtained vby interviews and analyzed by frequency, percentage, minimum, maximum, mean, standard deviation, and ranking.

The result found that: 1) Most farmers were male with an average age of 59.48 years and graduated from high school. The average experience in longan production was 22.03 years, received training on longan production according to Good Agricultural Practice standard an average of 0.93 times. The average of the longan growing area was □□5.72 rai. The average longan production was 7,336.25 kilograms/year. The average production price was 12.41 baht/kilogram, and the average income from selling longan products was 69,808.33 baht. The average of longan production cost was 21,354.16 baht/year. 2) The average age of the longan trees was 14.58 years, with a planting distance of 6x6 meters. The soil type for growing longan was sandy loam, and use Edo variety. Hormones were sprayed on average 7.02 times/year. Farmers sold fresh longan in bunches and through the middlemen in the area. 3) The problem of longan production according to Good Agricultural Practice standards of farmers at a high level on issues: of data

recording. The extension aspect at a moderate level on the issue of group extension with learning about longan production in data recording.

Suggestions regarding the extension of longan production by Good Agricultural Practice standard. Officials should organize training to provide knowledge about data recording and prepare documents, or brochures, create learning media, and publicize information through online channels. The extension needs of longan production by Good Agricultural Practice standard of farmers were at a high level with the issue of group extension by organizing a stage and changing learning. It should extend irrigation resources to be suitable for cultivation, choosing a planting area, and harvesting and post-harvest practices such as pruning, transportation, storage, etc.

Keywords : Longan quality

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พัฒนา สุขประเสริฐ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาริรัตน์ สิริสาร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม และรองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ และให้การสนับสนุนการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุพการีและครอบครัว ที่เป็นกำลังใจที่มีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนร่วมงาน เพื่อนปริญาโท รุ่นที่ 24 ตลอดจนเกษตรกรผู้ปลูกลำไยทุกท่านในตำบลริมปิง อำเภอลำพูน จังหวัดลำพูน ที่ให้กำลังใจ และคอยสนับสนุน ช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา ส่งผลให้วิทยานิพนธ์บรรลุผลสำเร็จ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

นางสาวกนกวรรณ คำเกตุ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
3. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	2
4. ขอบเขตของการวิจัย.....	4
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	4
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2.....	6
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
1. บริบทของตำบลลพบุรี อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี.....	6
2. สภาพการผลิตลำไย.....	8
3. แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมการเกษตร	10
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	15

5. มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตลำไย (Good Agricultural Practice: GAP).....	17
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3.....	27
วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
บทที่ 4.....	33
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร.....	33
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร.....	40
ตอนที่ 3 การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีของเกษตรกร.....	43
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร.....	56
บทที่ 5.....	76
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
1. สรุปผลการศึกษา.....	76
2. อภิปรายผล.....	81
3. ข้อเสนอแนะ.....	87

บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก.....	93
ภาคผนวก ข.....	109
ประวัติผู้วิจัย.....	111

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สภาพทางด้านสังคม.....	34
ตารางที่ 4.2 สภาพทางด้านเศรษฐกิจ.....	37
ตารางที่ 4.3 สภาพการผลิตลำไยตามมาตรฐานปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร.....	40
ตารางที่ 4.4 การส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร.....	43
ตารางที่ 4.5 ภาพรวมด้านการส่งเสริมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรและด้านวิธีการส่งเสริม.....	54
ตารางที่ 4.6 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร	56
ตารางที่ 4.7 ภาพรวมประเด็นปัญหาในการส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรและวิธีการส่งเสริม.....	66
ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร	67
ตารางที่ 4.9 ภาพรวมด้านข้อเสนอแนะในการส่งเสริมมาตรฐานการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรและด้านวิธีการส่งเสริม ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้.....	74

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมกับการยอมรับของเกษตรกร.....	13
ภาพที่ 2.2 แสดงองค์ประกอบของการสื่อสาร.....	15

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ลำไยเป็นผลไม้เศรษฐกิจชนิดหนึ่ง โดยประเทศไทยเป็นประเทศรายใหญ่ของโลกที่มีการส่งออกมากที่สุด ในปี 2565 (เดือนมกราคม – เดือนกรกฎาคม 2565) แบ่งออกเป็นลำไยสด มีการส่งออก 140,523 ตัน มูลค่า 4,961 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 35.58 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ตลาดส่งออกที่สำคัญคือ จีน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในส่วนของลำไยอบแห้งมีการส่งออก 30,040 ตัน มูลค่า 1,593 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 158.80 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ตลาดส่งออกที่สำคัญคือ จีน เวียดนามฮ่องกง ตามลำดับ (วิเคราะห์สถานการณ์สินค้าภูมิภาค, 2565, น.1)

ประเทศไทยที่มีพื้นที่การปลูกลำไยเป็นประมาณ 1.75 ล้านไร่ โดยภาคเหนือมีพื้นที่ปลูกลำไยมากที่สุด มีพื้นที่ปลูก 1.3 ล้านไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564, น.3) โดยจังหวัดที่มีการปลูกลำไยมากที่สุดคือ จังหวัด เชียงใหม่ รองลงมาคือ ลำพูน มีพื้นที่ปลูก 362,298 ไร่ ผลผลิตทั้งหมด 335,903 ตัน โดยมีผลผลิตต่อพื้นที่การปลูก 1,030 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564, น.3)

จังหวัดลำพูนถือเป็นจังหวัดที่ให้ความสำคัญกับเกษตรกรที่ปลูกลำไย เพราะลำไยถือเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดลำพูน ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่จะปลูกลำไยเป็นพืชหลัก มีพื้นที่การปลูกลำไยมากถึง 40,102 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564, น.3) เกษตรกรผู้ปลูกลำไยในพื้นที่อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ร้อยละ 50 จะประสบปัญหาผลผลิตลำไยมีคุณภาพต่ำทำให้เกษตรกรต้องจำหน่ายลำไยในรูปแบบ ลูกร่วง มีผลให้เกษตรกรประสบปัญหาจำหน่ายลำไยได้ในราคาต่ำ โดยเฉพาะลำไยที่ออกผลผลิตในช่วงลำไยในฤดู ปัญหาที่พบของลำไยในภาคเหนือคือ ผลผลิตลำไยในฤดูสั้นตลาด ผลผลิตด้อยคุณภาพ มีเกรด AA ไม่เกิน 30% สาเหตุเกิดจากการขาดการจัดการที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีที่ลำไยติดผลตก เป็นสาเหตุสำคัญทำให้ผลลำไยมีขนาดเล็ก เปลือกบาง ผลแตก ทำให้มีช่องทางจำหน่ายเพียงช่องทางเดียวคือลูกร่วง เพราะช่องทางอื่นต้องการผลผลิตที่มีคุณภาพและการขาดแคลนแรงงานในการจัดการสวนและเก็บเกี่ยวผลผลิต

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ศึกษาส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับสภาพการผลิตลำไย ความรู้เกี่ยวกับการผลิต ความต้องการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และปัญหาของเกษตรกรในการผลิตลำไยเพื่อที่จะได้นำข้อมูลผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
- 2.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตลำไยของเกษตรกร
- 2.3 เพื่อศึกษาการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน มีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

4.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความรู้พื้นฐานเกษตรกร เกี่ยวกับการปลูกลำไยในจังหวัดลำพูน การปฏิบัติในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ มีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลการวิจัยระหว่างเดือนมกราคม – เดือน เมษายน 2566

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ผลิตลำไยในกลุ่มทำสวนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.2564

สถานภาพทางสังคม หมายถึง สถานภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การได้รับข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์การทำ การเกษตร อาชีพหลักและอาชีพรอง

สถานภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง สถานภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ลักษณะการถือครองที่ดิน พื้นที่ทำการเกษตร รายได้รวมทั้งหมดในครัวเรือน

สภาพการผลิตลำไย หมายถึง ขนาดพื้นที่ปลูก ระยะปลูก การตัดแต่งกิ่ง พันธุ์แหล่งน้ำ การให้น้ำและปุ๋ย การป้องกันและกำจัด โรคและแมลง ผลผลิตเฉลี่ย ราคาจำหน่าย

การส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตลำไยในตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ทั้งด้านความรู้ และหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและวิธีการส่งเสริม จากสภาพปัญหา และความคิดเห็นของเกษตรกร

มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของลำไย หมายถึง หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยมีทั้งหมด 8 ข้อ ดังนี้ 1.น้ำ 2.พื้นที่ปลูก 3.วัตถุอันตรายทางการเกษตร 4.การ

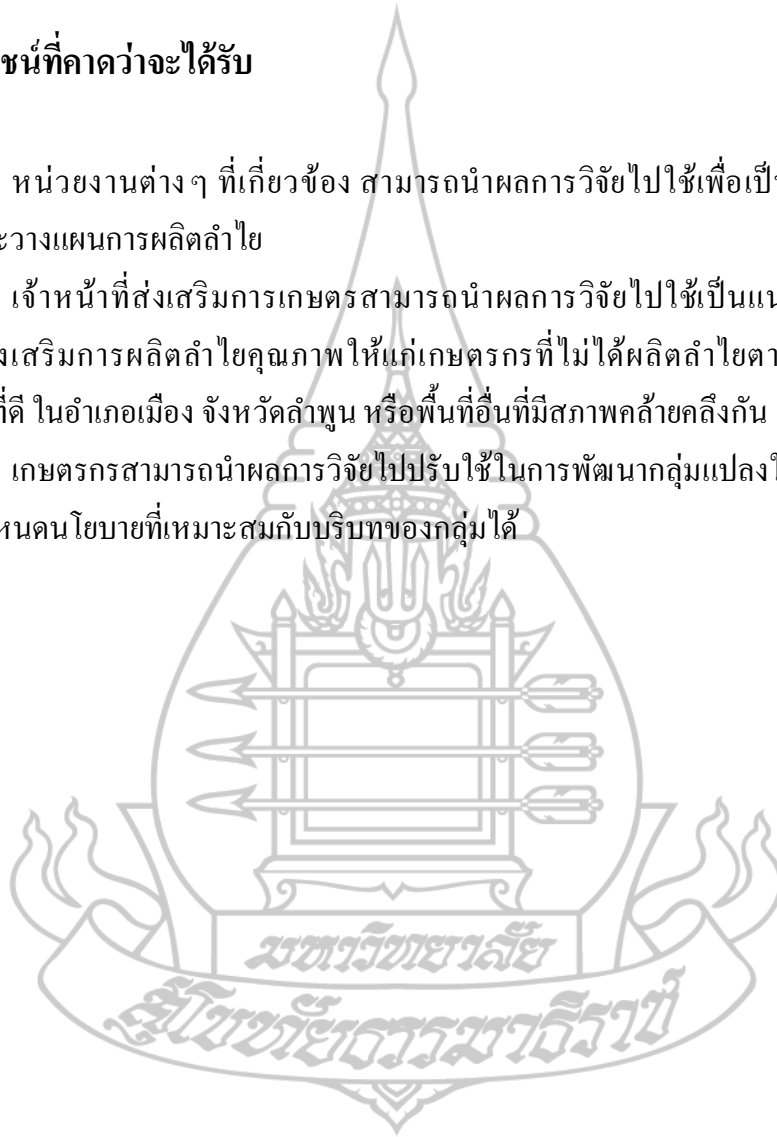
จัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว 5.การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว 6.การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา 7.สุขลักษณะส่วนบุคคล และ 8.การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและวางแผนการผลิตลำไย

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพให้แก่เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน หรือพื้นที่อื่นที่มีสภาพคล้ายคลึงกัน

เกษตรกรสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่ลำไยเพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารงานวิจัย เพื่อนำมาอ้างอิง และวิเคราะห์ร่วมกับผลงานวิจัยสามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 บริบทของตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
- 2.2 สภาพการผลิตลำไย
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
- 2.5 มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตลำไย
- 2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทของตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

1.1 ข้อมูลด้านกายภาพ

ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ตั้งอยู่ห่างตัวเมืองลำพูน 4 กิโลเมตร และอยู่ห่าง จากตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่เป็นระยะทางประมาณ 23 กิโลเมตร มีถนนสายลำพูน – สันป่าตอง เป็นถนนสายหลัก มีถนนสายริมปิง – ป่าเหวเป็นถนนสายรอง สามารถเดินทางไปยังที่ต่าง ๆ ได้ง่ายเช่น อำเภอป่าซาง 10 กิโลเมตร อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 16 กิโลเมตร สนามบินนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่ 20 กิโลเมตร อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 10 กิโลเมตร อยู่ในพื้นที่ตั้งโครงการเมืองแฝดเชียงใหม่ – ลำพูน อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 258 เมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 8,837.50 ไร่ หรือ 14.14 ตารางกิโลเมตร ประกอบไปด้วย 10 หมู่บ้าน อาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นพื้นที่ใช้สำหรับการเกษตรกรรมร้อยละ 70 และเป็นพื้นที่ เก็บ-ส่งสินค้าผลิตผลทางการเกษตร เนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มติดลำน้ำปิง ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลอื่น ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลประดู่ป่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน และอำเภอ
สารภี จังหวัดเชียงใหม่

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลต้นธง และตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัด
ลำพูน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เทศบาลตำบลริมปิงเป็นที่ราบลุ่ม สะดวกและ
เหมาะสมต่อการเก็บกักน้ำใช้สำหรับการเกษตร มีแหล่งน้ำที่สำคัญไหลผ่านทางทิศตะวันตกคือ แม่
น้ำปิง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัดลำพูนและ เชียงใหม่ ถือเป็นแหล่งน้ำสำคัญ ที่หล่อเลี้ยงชุมชนใน
เขตเทศบาล โดยมีฝายพญาอุต กั้น ทดน้ำ กักเก็บและส่งน้ำ โดยมีลำเหมืองชลประทานส่งน้ำหล่อ
เลี้ยงพืชผลทางการเกษตร โดยมีพื้นที่การเกษตรจำนวน 3,500.16 ไร่ โดยปลูกข้าวนาปรัง จำนวน
1,690.41 ไร่ พืชผักจำนวน 41.87 ไร่ , ไม้ผล(ลำไย) จำนวน 1,733.21 ไร่ (ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงาน
เกษตรอำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน)

ข้อมูลทางด้านชีวภาพ

ลักษณะของดิน ตำบลริมปิงมีสภาพดินแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ 1. พื้นที่ลุ่มจะมี
ลักษณะเป็นดินเหนียวสีเทา เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสี น้ำตาล ดิน
ล่างมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลหรือสีเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสี
น้ำตาลแก่ อาจพบก้อนปูน ก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในชั้นดินล่าง การระบายน้ำ
ไม่ค่อยดี พบตามที่ราบเรียบหรือที่ราบลุ่มระหว่างคันดินริมลำน้ำ เหมาะสมในการใช้ทำนา 2. พื้นที่
ดอนมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายบริเวณฝั่งริมแม่น้ำซึ่งเป็นดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอน ลำน้ำใน
ฤดูน้ำหลากบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสี
น้ำตาลหรือ สีเหลือง อาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล สีแดงหรือสีเทา การระบายน้ำของดินดี มี
ความอุดมสมบูรณ์ของดินดี เป็นพื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจทุกชนิด (สำนักงานเกษตร
อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน, 2566)

ลักษณะภูมิอากาศ ส่วนลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไป ใกล้เคียงกับชุมชนอื่นๆ ใน
จังหวัดลำพูน อยู่สูงจากระดับทะเล ประมาณ 258 เมตร ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม สิ้นสุด
เดือนเมษายน และได้รับอิทธิพล จากลมมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้เกิดความชุ่มชื้น ในช่วงเดือน
พฤษภาคมถึงเดือนกันยายน จะได้รับอิทธิพลจากพายุไต้ฝุ่น จากทะเลจีนใต้ ส่งผลให้มีฝนตกใน
เดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม นอกจากนี้ ยังได้รับอิทธิพล จากลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ จาก

ตอนเหนือของประเทศไทยทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งในเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

ด้านการเมือง/การปกครอง ตำบลริมปิงมี 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านป่าเก หมู่ที่ 2 บ้านร่องกาศ หมู่ที่ 3 บ้านฮ่องแล้ง หมู่ที่ 4 บ้านศรีบังวัน หมู่ที่ 5 บ้านเจ็ดข้าว หมู่ที่ 6 บ้านสันริมปิง หมู่ที่ 7 บ้านหนองผำ หมู่ที่ 8 บ้านป่ายาง หมู่ที่ 9 บ้านสบปะ หมู่ที่ 10 บ้านกลางทุ่ง (แผนพัฒนาท้องถิ่น 2566 – 2570, 2565) ประชากรตำบลริมปิง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 6,761 คน ประกอบด้วยเพศชาย จำนวน 3,162 คน เพศหญิง จำนวน 3,599 คน จำนวน 2,914 ครัวเรือน

สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของเทศบาลตำบลริมปิงเนื่องจากพื้นที่ตำบลริมปิงเป็นพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ดินมีความอุดมสมบูรณ์เป็นเขตดินดำน้ำชุ่ม สามารถทำการเกษตรมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี จึงมีฐานเศรษฐกิจอยู่ใน ด้านเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลริมปิง ถูกใช้เพื่อการเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมด อาชีพที่สำคัญรองลงมาจากสาขาเกษตรกรรม คือ รับจ้างทั่วไป และค้าขาย มีหน่วยธุรกิจต่างๆ กระจายอยู่ที่ 10 หมู่บ้าน เช่น ตลาดสด ร้านค้า บิมน้ำมัน อู่ซ่อมรถ ร้านขายอาหารและเครื่องดื่ม ตู้น้ำมันหยอดเหรียญ เป็นต้น

2. สภาพการผลิตลำไย

ประเทศไทยในปี 2565 มีพื้นที่ปลูกลำไย 1,738,506 ไร่ ซึ่งให้ผลผลิต 1,555,360.20 ตัน คิดเป็น 919 กิโลกรัมต่อไร่ โดยจังหวัดลำพูนมีพื้นที่ปลูกลำไย 367,943 ไร่ ให้ผลผลิต 366,807 ตัน คิดเป็น 1,059 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งมีพื้นที่การผลิตลำไยมากเป็นลำดับที่ 2 รองจากจังหวัดเชียงใหม่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565) ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ซึ่งมีพื้นที่ปลูกประมาณ 3,127.72 ไร่ จำนวนเกษตรกรทั้งหมด 756 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำพูน, 2565) โดยเมื่อเทียบกับปี 2564 สภาพการผลิตลำไยในประเทศไทยมีการผลิตลดลง พื้นที่ปลูกลำไยในปี 2564 มีพื้นที่ 1,749,037 ไร่ ให้ผลผลิต 1,567,087.36 ตัน คิดเป็น 950 กิโลกรัมต่อไร่ โดยจังหวัดลำพูนมีพื้นที่ปลูกลำไย 362,298 ไร่ ให้ผลผลิต 335,903 ตัน คิดเป็น 1,030 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564) ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ซึ่งมีพื้นที่ปลูกประมาณ 3,270.40 ไร่ จำนวนเกษตรกรทั้งหมด 758 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำพูน, 2564) โดยขั้นตอนการผลิตลำไยจะมีขั้นตอน ดังนี้

การเลือกพื้นที่ปลูกลำไย

1) การเลือกพื้นที่ ลำไยเป็นพืชที่เจริญเติบโตในดินแทบทุกชนิด แม้กระทั่งดินลูกรัง แต่ดินปลูกที่ให้ลำไยมีการเจริญเติบโตได้ดี คือดินร่วนปนทรายและดินตะกอน ซึ่งเกิดจากตะกอน ดินกรวด หิน ดิน ทราย อินทรีย์วัตถุที่น้ำพัดมาเกิดการทับถมของอินทรีย์วัตถุ สังเกตได้จากต้นลำไยที่ปลูกตามที่ราบลุ่มริมแม่น้ำปิง น้ำได้ดินสูงในเขตจังหวัดลำพูน และเชียงใหม่ มีการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตดี ดินปลูกลำไยควรมีค่าความเป็นกรด่างของดิน(pH)อยู่ในช่วง 5.0-7.0 มีหน้าดินลึกระบายน้ำดี ดังนั้นก่อนทำการปลูกลำไยควรศึกษาคุณสมบัติของดินเช่น โครงสร้างของดิน เนื้อดิน และความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการธาตุอาหารลำไยอย่างมีประสิทธิภาพ

2) แหล่งน้ำ น้ำเป็นสิ่งจำเป็นต่อกาเจริญเติบโตของลำไย การผลิตลำไยเพื่อให้ได้คุณภาพต้องมีน้ำในปริมาณที่เพียงพอตลอดฤดูกาล นอกจากนี้ควรทำการศึกษาคุณสมบัติของน้ำ และวิธีการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพเหมาะสำหรับการผลิตลำไย

การเตรียมพื้นที่ปลูก

1)การเตรียมพื้นที่ปลูกลำไยในที่ลุ่ม พื้นที่ลุ่มส่วนมากเปลี่ยนจากพื้นที่นาเป็นสวนลำไย ลักษณะพื้นที่นั้นมักมีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน สภาพดินเป็นดินเหนียว มีระดับน้ำใต้ดินสูง จึงต้องขุดร่องแล้วดินที่ขุดขึ้นมาถมให้เป็นแปลงสูงพอให้พื้นน้ำท่วมขัง แปลงปลูกควรมีความกว้างประมาณ 6 - 8 เมตร ร่องน้ำระหว่างแปลงกว้างประมาณ 1 - 2 เมตร ลึก 0.5 - 1.5 เมตร ถ้าต้องการดินชั้นถมแปลงมากๆ ก็ขุดให้ลึก หลังจากขุดเสร็จควรปล่อยให้ดินยุบตัวสักกระยะหนึ่งจึงทำการวางระยะปลูก

2) การเตรียมพื้นที่ปลูกลำไยในที่ดอน พื้นที่ดอนจะเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง เช่น พื้นที่ป่าเปิดใหม่หรือพื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชไร่ การเตรียมพื้นที่ดอนเพื่อทำสวนลำไยต้องพิจารณาถึงปัจจัยเรื่องการให้น้ำแก่ต้นลำไย ควรวางแผนและจัดเตรียมหาแหล่งน้ำไว้ให้พร้อมสำหรับอนาคต พร้อมทั้งปลูกพืชบังลมเนื่องจากพื้นที่ดอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เชิงเขาลมมักจะพัดแรงจัดถ้าไม่มีการป้องกัน อาจทำให้ต้นลำไยเกิดการโค่นล้มเสียหาย นอกจากนี้ในช่วงหน้าแล้งควรทำแนวกันไฟไว้รอบๆ สวน

3) การเตรียมหลุมปลูก ควรดูสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินเป็นหลัก ดินสมบูรณ์การเตรียมหลุมไม่ต้องลึก (หลุมเล็ก)ดินที่ไม่อุดมสมบูรณ์ควรเตรียมหลุมขนาดใหญ่ ถ้าพื้นที่เป็นที่ดินควรขุดหลุมให้กว้างและลึก แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มอาจเตรียมหลุมขนาดเล็กหรืออาจเอาดินจากที่อื่นมากองให้เป็นโคกให้มีฐานกว้างประมาณ 1.5เมตร สูงพ้นระดับน้ำสูงสุดขึ้นไปอีก 1 เมตร โดยทั่วไปขนาดของหลุมกว้าง x ยาว x สูง เท่ากับ 0.3 x 0.3 x 0.3 เมตร ถึง 1.0 x 1.0 x 1.0 เมตร เวลาขุดหลุมควรจะ

แยกดินชั้นบนและดินชั้นล่างนำอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอกเก่าๆ ประมาณ 1 บุงก็ผสมบนดินที่ขุดขึ้นมาและใส่ร็อคฟอสเฟต หรือกระดูกป่นอีก 100 กรัม คลุกเคล้าดินกับปุ๋ยให้เข้ากันดี จากนั้นนำดินชั้นบนใส่ลงก้นหลุมและดินชั้นล่างขึ้นไว้ข้างบน

4) การเลือกพันธุ์ปลูก พันธุ์ที่นิยมปลูกกันมากที่สุดในปัจจุบันคือ พันธุ์อีโค รองลงมาได้แก่ พันธุ์สีชมพู แห้วและเปี้ยวเขียว การเลือกพันธุ์ที่จะนำไปปลูกนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก จะต้องคัดเลือกกิ่งพันธุ์จากต้นที่ออกดอกติดผลสม่ำเสมอและปราศจากโรคโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรคพุ่มไม้กวาด ซึ่งโรคนี้สามารถถ่ายทอดเชื้อไปกับกิ่งพันธุ์

5) ฤดูปลูกลำไย สามารถปลูกได้ตลอดปีแต่ในช่วงที่เหมาะสมคือ ปลายฤดูฝน (กันยายนถึงตุลาคม) ซึ่งมีความชื้นในดินและอากาศพอเหมาะ ลำไยจะเจริญเติบโตได้ดีและไม่ค่อยมีโรคและแมลงรบกวน แต่จะต้องให้น้ำบ้าง เกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนมักนิยมปลูกในช่วงต้นฤดูฝนตั้งแต่เดือนกรกฎาคมเป็นต้นไปเนื่องจากไม่ต้องเสียเวลาในการรดน้ำ แต่ต้องระมัดระวังเรื่องน้ำขังบริเวณหลุมปลูกจึงต้องหมั่นคอยดูแลเมื่อมีน้ำขังต้องระบายน้ำออกจากหลุม

3. แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมการเกษตร

การส่งเสริมการเกษตรโดยทั่วไปแล้ว หมายถึง งานพัฒนาด้านการเกษตร ซึ่งเป็นการให้การศึกษาแก่เกษตรกรในลักษณะของการให้การศึกษาแบบนอกระบบโรงเรียน (Out of school education) โดยให้เกษตรกรได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง นอกจากนี้การส่งเสริมการเกษตรยังเป็นงานขององค์กรที่ทำหน้าที่ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกร และบุคคลอื่นๆ ในชนบท โดยการสอนให้เขาเหล่านั้นรู้จักการทำการเกษตรที่ถูกวิธีมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยผสมผสานกับภูมิปัญญาของเกษตรกร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557)

3.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2556, น.21) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การนำความรู้ วิธีการ และเทคนิคใหม่ๆ ทางเกษตรไปแนะนำเผยแพร่ให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือจนบังเกิดผลสำเร็จ ขณะเดียวกันก็นำเอาปัญหาต่างๆ ทางเกษตรมาวิเคราะห์หาหนทางแก้ไข

งานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการนำความรู้ เทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรด้วยแนวทางต่างๆ (extension approach) ที่สามารถวิเคราะห์การดำเนินงานได้เป็นหลายลักษณะหรือเป็นรูปแบบ (package) ของการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร จากการศึกษา รูปแบบต่างๆ จากหลายตราและนักวิชาการหลายท่านสรุปได้ว่า รูปแบบการส่งเสริมและ

พัฒนาการเกษตรอาจเห็นได้จากการปฏิบัติงานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาครัฐที่มีลักษณะการปฏิบัติงานตามระเบียบราชการในลักษณะวันต่อวัน จนกล่าวได้ว่าเป็นอีกหนึ่งในรูปแบบของการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร คือ รูปแบบการฝึกอบรมและเยี่ยมชม (training and visiting system approach) (พลสรานู สราญรมย์, 2563)

กล่าวโดยสรุป การส่งเสริมการเกษตร คือ เป็นกระบวนการนำความรู้ วิธีการ และเทคนิคใหม่ๆ มาพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร รวมทั้งวิถีชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการให้บริการแก่ประชาชนด้านการเกษตร โดยให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่างๆ มาวิเคราะห์หาหนทางแก้ไข เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้นำไปปฏิบัติ ด้วยตัวเอง จนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เป้าหมายสุดท้าย (Ultimate goal) ของการส่งเสริมก็คือ “การพัฒนาคน” (Development of people) อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองตนเองของเกษตรกร อันเป็นผลให้เกิดภาวะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ การพัฒนาปรับปรุงผลผลิตการเกษตรยังทำให้เกิดผลกำไรสูงสุดแก่เกษตรกรอีกด้วย สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนดัชนี (index) หรือวิธีการ (means) ในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

วรทัศน์ อินทรคัมพร (2563, น. 7-9) กล่าวว่า การที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะช่วยให้บุคคลเป้าหมายยอมรับความรู้ใหม่หรือวิทยาการใหม่ ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องพิจารณาเลือกใช้วิธีการส่งเสริมหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม Bradfield (1966) แบ่งวิธีการส่งเสริมออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

3.2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล (Individual Methods)

เป็นการส่งเสริมบุคคลเป้าหมายในครั้งหนึ่งเพียงคนเดียว เป็นวิธีการส่งเสริมที่ช่วยให้บุคคลเป้าหมายยอมรับได้มาก และได้รับประโยชน์มาก หากบุคคลเป้าหมายเป็นผู้นำท้องถิ่น ประธานกลุ่มต่าง ๆ การส่งเสริมรายบุคคลอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1) การเยี่ยมชมที่บ้านหรือไร่นา (Farm Visits) โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกไปเยี่ยมชมบุคคลเป้าหมายถึงบ้าน หรือที่ไร่นา เกษตรกร Mosher (1978) กล่าวว่า การเยี่ยมชมที่บ้านหรือไร่นา เป็นวิธีการส่งเสริมที่ได้ผลมากที่สุด และใช้อย่างแพร่หลายในประเทศที่ด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา วิธีการนี้มีข้อเสียคือ ต้องใช้เวลามาก และลงทุนสูง และได้บุคคลเป้าหมายน้อย

2) การติดต่อที่สำนักงาน (Office Calls) โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนัดหมายบุคคลเป้าหมายไปติดต่อที่สำนักงานเพื่อขอคำแนะนำหรือเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ การติดต่อแบบนี้บุคคลเป้าหมายต้องมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจในการเฝ้าหาความรู้ เพราะบุคคลเป้าหมายทั้งกิจกรรมที่ไร่นาและต้องเสียเวลาจากการเดินทางไปสำนักงานด้วยตนเอง

3) การติดต่อทางจดหมาย (Letters) เป็นอีกวิธีหนึ่งของการส่งเสริมรายบุคคล เกษตรกรอาจเขียนจดหมายไปยังเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือนักวิชาการเกษตร เพื่อขอคำแนะนำ หรือถามปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร แต่วิธีนี้จะช้าไปบ้างเพราะต้องผ่านขั้นตอนการดำเนินการและการจัดส่ง ไม่รวดเร็วเหมือนการพบด้วยตนเอง

4) การติดต่อทางโทรศัพท์ (Telephone Calls) การใช้โทรศัพท์ติดต่อสอบถามปัญหาหรือขอความช่วยเหลือต่างๆ นับว่าเป็นวิธีการที่สะดวกรวดเร็วและ ใช้กันมากในประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่สำหรับประเทศเราก็คงมีข้อจำกัดอยู่มาก ในด้านความสะดวกและการขอติดตั้ง และราคาที่ยังสูงอยู่ มีการใช้กันในเขตเมือง ซึ่งรวมถึงตำบลที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่ สำหรับชนบทที่ห่างไกลบางตำบลนั้นโทรศัพท์ยังเข้าไปไม่ถึง

3.2.2 วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Methods)

วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มจะแตกต่างกับการส่งเสริมแบบรายบุคคล เนื่องจากต้องกระทำกับบุคคลเป้าหมายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องใช้เทคนิคการส่งเสริมเพื่อทำความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลเป้าหมายเป็นจำนวนมาก อาจเป็นกลุ่มแม่บ้านผู้นำท้องถิ่นกลุ่มเยาวชน เป็นต้น การส่งเสริมแบบกลุ่ม มีข้อดีคือ เข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา ส่วนข้อเสียคือ นักส่งเสริมอาจไม่สามารถสนใจให้บุคคลเป้าหมายทั้งหมดนำความรู้ไปปฏิบัติได้ และไม่สามารถเข้าไปแก้ไขปัญหของบุคคลเป้าหมายได้ทุกคน วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม มีหลายวิธี เช่น การประชุม (Meeting) การสาธิต (Demonstration) การจัดทัศนศึกษา (Field Trip) การฝึกอบรมพิเศษ (Special Training Course) การทดสอบในท้องถิ่น (Verification Trials) การจัดงานวันเกษตร (Field Days)

3.2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน (Mass Methods)

วิธีการส่งเสริมแบบนี้ เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารไปสู่บุคคลเป้าหมายได้ครั้งละมากๆ ได้ไม่จำกัดจำนวนและ ไม่จำเพาะเจาะจงว่าเป็นบุคคลใด เช่น วารสารการเกษตร เอกสารเผยแพร่ นิทรรศการ วิทยุ ภาพยนตร์ การประกวด โทรทัศน์ การณรงค์ Chang (1974) ได้กล่าวไว้ว่าการส่งเสริมแต่ละวิธี จะทำให้เกษตรกรยอมรับในขั้นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าใช้วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน จะทำให้เกษตรกรยอมรับในขั้นต้นตนและสนใจ แต่ถ้าใช้วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลนั้น สามารถทำให้เกษตรกรยอมรับถึงขั้นการยอมรับหรือนำไปปฏิบัติ

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมกับการยอมรับของเกษตรกร
ที่มา: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริมเผยแพร่การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2563)

กล่าวโดยสรุป วิธีการส่งเสริม ประกอบด้วย วิธีการส่งเสริมรายบุคคล (Individual Methods) เช่น การเยี่ยมชมที่บ้านหรือไร่นา (Farm Visits) การติดต่อที่สำนักงาน (Office Calls) การติดต่อทางจดหมาย (Letters) การติดต่อทางโทรศัพท์ (Telephone Calls) วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Methods) เช่น การประชุม (Meeting) การสาธิต (Demonstration) การจัดทัศนศึกษา (Field Trip) การจัดฝึกอบรมพิเศษ (Special Training Course) การทดสอบในที่ อดถิ่น (Verification Trials) การจัดงานวันเกษตร (Field Days) และวิธีการส่งเสริมมวลชน (Mass Methods) เช่น สิ่งพิมพ์ (Publications) นิทรรศการ (Exhibits) วิทยุกระจายเสียง (Radio Programs) รายการโทรทัศน์ (Television Programs) ภาพยนตร์ (Films) การประกวด (Contest) การรณรงค์ (Campaigns) เป็นต้น

3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมการเกษตร โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล ซึ่งทฤษฎี SMCR ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ ผู้ส่ง (Source) ข้อมูลข่าวสาร (Message) ช่องทางในการส่ง (Channel) และผู้รับ (Receiver) โดยปัจจัยสู่ความสำเร็จของการสื่อสาร คือ ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) เจตคติ (Attitudes) ระดับความรู้ (Knowledge Levels) และระบบสังคมและวัฒนธรรม (Socio - Culture System)

ทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล โดยเดวิด เค. เบอร์โล (David K. Berlo) ได้พัฒนาทฤษฎีที่ผู้ส่งจะส่งสารอย่างไร และผู้รับสารจะรับสาร แปลความหมาย และมีการตอบกลับสารนั้นอย่างไร ทฤษฎี SMCR ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

1) ผู้ส่ง (Source) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะและชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถในการเข้ารหัส (encode) เนื้อหาข่าวสาร มีเจตคติที่ดีต่อผู้รับเพื่อผลในการสื่อสารมีความรู้อย่างดีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่ง และควรมีความสามารถในการปรับระดับข้อมูลนั้นให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับ รวมถึงพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับด้วย

2) ข้อมูลข่าวสาร (Message) เกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหา ข้อมูล สัญลักษณ์ และวิธีการส่งข่าวสาร

3) ช่องทางในการส่ง (Channel) หมายถึงการที่จะส่งข่าวสาร โดยการให้ผู้รับได้รับข่าวสารข้อมูล โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การได้ยิน การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น

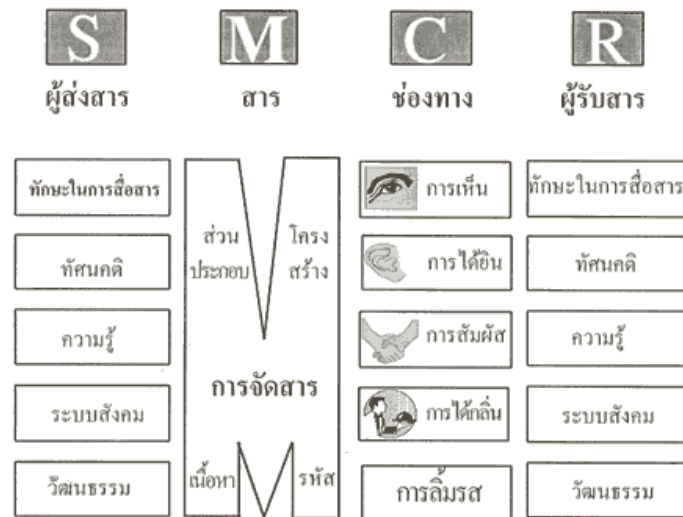
4) ผู้รับ (Receiver) ต้องเป็นผู้มีทักษะความชำนาญในการสื่อสารโดยมีความสามารถในการ "การถอดรหัสสาร" (decode) เป็นผู้ที่มีความรู้ และพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมเช่นเดียวหรือคล้ายคลึงกับผู้ส่งสารจึงจะทำให้การสื่อความหมายหรือการสื่อสารนั้นได้ผลตามลักษณะของ SMCR Model นี้ มีปัจจัยหลักที่มีความสำคัญต่อขีดความสามารถของผู้ส่งและผู้รับ ที่จะทำการสื่อความหมายนั้นได้ผลสำเร็จหรือไม่ ได้แก่

- ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) หมายถึง ทักษะซึ่งทั้งผู้ส่งและผู้รับจะมีความชำนาญในการส่งและการรับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน ได้อย่างถูกต้อง ผู้ส่งต้องมีความสามารถในการเข้ารหัส มีการพูด โดยการใช้ภาษาพูดที่ถูกต้อง ใช้คำพูดที่ชัดเจน

- เจตคติ (Attitudes) เป็นเจตคติของผู้ส่งและผู้รับซึ่งมีผลต่อการสื่อสาร ถ้าผู้ส่งและผู้รับมีเจตคติที่ดีต่อกัน ก็จะทำให้การสื่อสารได้ผลดี ทั้งนี้เพราะเจตคดีย่อมเกี่ยวข้องไปถึงการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับด้วย

- ระดับความรู้ (Knowledge Levels) หากผู้ส่งและผู้รับมีระดับความรู้ที่เท่าเทียมกันก็จะทำให้การสื่อสารนั้นลุล่วงไปด้วยดี แต่ถ้าหากความรู้ของผู้ส่งและผู้รับอยู่ระดับที่แตกต่างกันย่อมมีการปรับความยากง่ายของข้อมูลที่จะส่งในด้านความยากง่ายของภาษา และถ้อยคำสำนวนที่ใช้

- ระบบสังคมและวัฒนธรรม (Socio - Culture System) ระบบสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของประชาชนในชาตินั้น ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติ สังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติย่อมมีความแตกต่างกันไป

ภาพที่ 2.2 แสดงองค์ประกอบของการสื่อสาร

ที่มา: องค์ประกอบของการสื่อสาร (2563)

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎี SMCR ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ ผู้ส่ง (Source) ข้อมูลข่าวสาร (Message) ช่องทางในการส่ง (Channel) และผู้รับ (Receiver) โดยปัจจัยสู่ความสำเร็จของการสื่อสาร คือ ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) เจตคติ (Attitudes) ระดับความรู้ (Knowledge Levels) และระบบสังคมและวัฒนธรรม (Socio - Culture System)

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

4.1 ความหมายของความต้องการ

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554, น. 468) ได้ให้ความหมายของ ความต้องการว่า ความอยากได้ หรือประสงค์อยากได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการขาดสมดุลเนื่องจากมีสิ่งเร้ากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้นทำให้ร่างกายพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ร่างกายก็จะกลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้ง และจะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้น มาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด (ดำรงฐานดี, 2520) กล่าวไว้ว่า ความต้องการเป็นความจำเป็นของมนุษย์ที่ต้องได้รับการตอบสนอง หากว่ามนุษย์มีความต้องการ แสดงว่าสภาพของมนุษย์ขาดความสมดุลในการดำรงชีวิตในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป ความต้องการเป็นความปรารถนาของบุคคลที่อยากได้รับการตอบสนองตามความต้องการนั้น ทั้งด้านร่างกายจิตใจ และจะเกิดความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้น มาทดแทน ซึ่งความต้องการจะถูกจำกัดด้วยทรัพยากรที่มีอยู่และปัจจัยการนำมาใช้

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ มาสโลว์ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับ แรงจูงใจ (Maslow's General Theory of Human & Motivation) โดยมาสโลว์ ได้อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง (Hierarchy & Needs) ดังนี้

4.2.1 มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่า เขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขนาดที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

4.2.2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจของพฤติกรรม

4.2.3 ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการระดับต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะมีการเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

4.2.4 ตามทฤษฎีของมาสโลว์ได้มีการแบ่งลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ไว้ 5 ขั้นจากต่ำไปสูง ดังนี้

1) ความต้องการของร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอด ได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการการยกย่อง และความต้องการทางเพศ ฯลฯ

2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการอยู่รอด ซึ่งมนุษย์ต้องการเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เช่น ต้องการความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ เป็นต้น

3) ความต้องการด้านสังคม (Social needs) หรือความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and belongingness needs) ความต้องการทั้งในแง่ของการให้และการได้รับความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการให้ได้การยอมรับ เป็นต้น

4) ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) ซึ่งเป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว (Self-esteem) ความนับถือ (Recognition) และสถานะ (Status) จาก เช่น ความต้องการให้ได้

การเคารพนับถือ ความสำเร็จ ความรู้ ศักดิ์ศรี ความสามารถ สถานะที่ดีในสังคมและมีชื่อเสียงในสังคม

5) ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดแต่ละบุคคล ซึ่งถ้าบุคคลใดบรรลุความต้องการในขั้นนี้ได้ จะได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลพิเศษ เช่น ความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ นักร้องหรือนักแสดงที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

5. มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตลำไย (Good Agricultural Practice: GAP)

การผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับลำไยมีคำแนะนำสำหรับให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลผลิตลำไยที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน ที่กำหนดและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค มีความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมมีขั้นตอนการปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย 8 ข้อ ดังนี้

(1) น้ำ

- น้ำที่ใช้ในการผลิตมาจากแหล่งที่ไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนในอาหาร และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมีวิธีการจัดการเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ
- น้ำที่ใช้มาจากแหล่งน้ำที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผล ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- ประเมินความเสี่ยงของน้ำที่ใช้ หากมีความเสี่ยงให้มีมาตรการป้องกัน
- ไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมอื่นๆ เช่น แหล่งชุมชน สถานที่ที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตราย
- มีวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมกับความต้องการของพืชและความชื้นของดิน และมีประสิทธิภาพ

- มีการบำรุงรักษาระบบการให้น้ำ และจัดการน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพ
- น้ำที่ใช้หลังการเก็บเกี่ยวต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานน้ำบริโภคหรือเทียบเท่า

(2) พื้นที่ปลูก

- เลือกพื้นที่ปลูกที่ไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนในอาหารและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมีวิธีการจัดการพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม สะดวกต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลิตผลที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ

- พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผล
- ประเมินความเสี่ยงของดินที่ใช้ปลูก หากมีความเสี่ยงให้มีมาตรการป้องกัน
- หากใช้สารเคมีรมหรือราดดินเพื่อฆ่าเชื้อในดินหรือวัสดุปลูก ให้บันทึกข้อมูลไว้
- พื้นที่ปลูกใหม่ ไม่เป็นพื้นที่ที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ดูแลรักษาพื้นที่ที่ปลูกและมีวิธีปฏิบัติที่ไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
- จัดทำรหัส/ ข้อมูลแปลงปลูก และประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 2 ปี
- พื้นที่ปลูกต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความลาดชัน และ

สอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่ส่วนราชการกำหนด

(3) วัตถุอันตรายทางการเกษตร

- การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องมีวิธีการใช้ที่ถูกต้องเพื่อให้มั่นใจว่าผลิตผลที่ได้มีความปลอดภัย และไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงสิ่งแวดล้อม

- ใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร

- ห้ามใช้หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

- กรณีผลิตเพื่อส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้

- ผู้ปฏิบัติงานและผู้ควบคุมมีความรู้ในการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้อง รวมถึงการป้องกันตนเองและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เช่น สวมเสื้อผ้าและรองเท้าอย่างมิดชิด ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล พ่นยาให้อยู่เหนือลมตลอดเวลา อาบน้ำ สระผมและเปลี่ยนเสื้อผ้าทันทีหลังการพ่น

- มีการจัดการการใช้ที่ดี เช่น เลือกเครื่องพ่นที่มีสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือสารเคมีอื่นมากกว่าสองชนิดผสมกัน ใช้ระบบการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรและสารเคมีให้เป็นสัดส่วน กากจัดสารเคมีที่เหลือและภาชนะบรรจุที่ใช้หมดแล้วในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผลและสิ่งแวดล้อม มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุอย่างครบถ้วน

(4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

- มีการจัดการที่ดีในพื้นที่ปลูก รวมถึงปัจจัยการผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์ และการกำจัดของเสียเพื่อให้การปฏิบัติงานภายในแปลงปลูกมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ได้ผลิตผลที่ปลอดภัย

และมีคุณภาพ เหมาะสมกับการบริโภค ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพผู้ปฏิบัติงาน

- ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์หรือส่วนขยายพันธุ์ มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน ปุ๋ยอินทรีย์ที่ทำให้เองต้องผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ ไม่ใช่สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย ใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมต่อพืชที่ปลูก

- เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เก็บรักษาในสถานที่ที่เป็นสัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน ตรวจสอบและบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ

- มีการจัดการการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลตรงตามข้อกำหนดของคู่ค้า

- กำจัดส่วนของพืชที่มีศัตรูพืชเข้าทำลายด้วยวิธีและในสถานที่ที่เหมาะสม แยกของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตให้ชัดเจน มีที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ รวมถึงมีการลดของเสียที่เกิดขึ้น

(5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- มีวิธีการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลิตผลที่ปลอดภัยและมีคุณภาพเหมาะสมกับการบริโภค และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

- เก็บเกี่ยวผลิตผลที่มีอายุเก็บเกี่ยวเหมาะสม โดยใช้เครื่องมือหรือวิธีการเฉพาะ และปฏิบัติอย่างถูกต้องลักษณะ

- ให้มีมาตรการเพื่อลดผลกระทบต่อบริเวณข้างเคียง หากวิธีเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวทำให้เกิดควัน ฝุ่น เสียงรบกวน

- ไม่วางผลิตผลที่มีการคัดเลือกหรือบรรจุในแปลงปลูกแล้วสัมผัสกับพื้นดินโดยตรง

- จัดแยกผลิตผลด้วยคุณภาพกับผลิตผลที่มีคุณภาพ และตรวจสอบการคละปน

- คัดแยกผลิตผลตามชั้นคุณภาพและขนาดตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร หรือที่คู่ค้ากำหนด

- อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง ต้องทำจากวัสดุที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน มีการดูแลรักษาให้สะอาดและมีสภาพพร้อมใช้งาน และจัดเก็บให้เป็นสัดส่วน

- ป้องกันสัตว์เลื้อยคลานให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงาน หากมีความเสี่ยงจากศัตรูพืชและสัตว์พาหะนำโรคให้มีมาตรการป้องกัน

- การใช้เหยื่อหรือกับดักเพื่อกำจัดสัตว์พาหะนำโรค ให้จัดวางในบริเวณที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสู่ผลิตผล

(6) การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก และเก็บรักษา

- มีการจัดการ การพักผลิตผล การขนย้าย และการเก็บรักษาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลิตผลที่ปลอดภัยและมีคุณภาพเหมาะสมกับการบริโภค

- มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย พักผลิตผล หรือเก็บรักษาผลิตผล

- ใช้วัสดุปูรองพื้นหรือภาชนะบรรจุผลิตผลในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว

- ไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ปุ๋ย หรือสารปรับปรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล

- จัดวางผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วในบริเวณพักผลิตผลอย่างเหมาะสม

- การขนย้ายผลิตผลในแปลงปลูกให้ปฏิบัติด้วยความระมัดระวังและป้องกันการปนเปื้อน ใช้พาหนะที่สามารถรักษาคุณภาพของผลิตผล

- ขนส่งผลิตผลด้วยความระมัดระวังและไปยังจุดรวบรวมสินค้าทันที

(7) สุขลักษณะส่วนบุคคล

- ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจด้านการผลิตและสุขลักษณะที่ดี เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผลิตผลและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน

- ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจหรือได้รับการฝึกอบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

- ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรงต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล

- มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น น้ำดื่ม ที่พักระหว่างปฏิบัติงาน

- หากเจ็บป่วย ให้รายงานให้หัวหน้าทราบเพื่อตัดสินใจในการปฏิบัติงาน

- ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ได้รับการตรวจสอบสุขภาพ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(8) บันทึกข้อมูลและการตามสอบ

- มีการบันทึกและการเก็บรักษานบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่สำคัญในทุกขั้นตอนการผลิต เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการผลิต รวมถึงมีเอกสารหลักฐานที่ใช้ในการตามสอบได้

- บันทึกข้อมูลและรวบรวมเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วน เช่น ผลวิเคราะห์น้ำและดิน (เมื่อมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัย) การใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ข้อมูลปัจจัยการผลิตรหัส/ข้อมูลประจำแปลงปลูก การกำจัดศัตรูพาหะนาโรค ประวัติการฝึกอบรมและผลการตรวจสอบสุขภาพ

- จัดเก็บเอกสารและบันทึกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ แยกเป็นฤดูกาลผลิตแต่ละฤดูกาล
 - ระบุรุ่นผลิตผล หรือดิตรหัส หรือเครื่องหมายแสดงแหล่งผลิต หรือวันที่เก็บเกี่ยว ปริมาณผลิตผล แหล่งที่นำผลิตผลไปจำหน่าย ให้ตรวจสอบที่มาของผลิตผลได้
 - เก็บรักษานบันทึกข้อมูลและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องไว้อย่างน้อย 2 ปีติดต่อกัน
 - กรณีผลิตผลมีการปนเปื้อน ให้สืบหาสาเหตุ หาแนวทางแก้ปัญหา มีมาตรการป้องกัน ไม่ให้เกิดซ้ำ
 - ทบทวนการปฏิบัติงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- หากมีการปลูกพืชตามระบบ GAP จะทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ ปลอดภัยจากการปนเปื้อนสารเคมี จุลินทรีย์ และศัตรูพืช ซึ่งเป็นที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศ (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2564)

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสรุปได้ ดังนี้

6.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

6.1.1 สภาพพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) เพศ

การันต์ กันใหม่ (2562: 54) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตลำไย ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก พบว่า เกษตรกรร้อยละ เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับหนึ่งฤทัย กองน้า (2561: 45) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตลำไย คุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดแพร่ ซึ่งพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกลำไยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

2) อายุ

สรินทร์ ดันเส้า (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยี การผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ลำไยในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.8 มีอายุเฉลี่ย 51.50 ปี

3) ระดับการศึกษา

หนึ่งฤทัย กองน้า (2561, น.45) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตลำไย คุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดแพร่ พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตลำไยส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.4 จบ

การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการันต์ กันใหม่ (2562, น.55) ที่เกษตรกร ร้อยละ 75.4 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาเช่นกัน

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริธร (2561, น.46) ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 3.14 คน

5) การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ภาวิณี นันตะสิงห์ (2562, น. 50) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการตัดแต่งข้อผลลำไยของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ลำไยในอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 เป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร โดยเกษตรกรร้อยละ 66.7 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 60.0 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

6) ประสบการณ์ในการผลิตลำไย

ภาวิณี นันตะสิงห์ (2562, น. 51) พบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกลำไยเฉลี่ย 19.21 ปี และการันต์ กันใหม่ (2562, น. 56) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 36.1 มีประสบการณ์ทำสวนลำไยเฉลี่ย 13.32 ปี

7) การเข้ารับการอบรม

วสันต์ ธรรมสอน (2563, น.36) ได้ศึกษาการยอมรับการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ได้ศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย ร้อยละ 62.3 ได้รับการศึกษาดูงานเฉลี่ย 1.39 ครั้งต่อปี

8) แหล่งการรับรู้ข่าวสาร

สรินทร์ ต้นเส้า (2562, น. 59) พบว่าเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย ร้อยละ 33.8 มาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอำเภอ จึงทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ฯ และจึงเกิดการรับรู้ข่าวสาร คำแนะนำและความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตามไปด้วย

9) จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตลำไย

เสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริธร (2561, น.49) ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน ร้อยละ 47.9 มีจำนวนแรงงานผลิตลำไยนอกฤดูเฉลี่ย 2.13 คน

10) พื้นที่ทำการเกษตร

สรินทร์ ดันเส้า (2562, น. 75) พบว่าขนาดพื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด ส่วนใหญ่ของเกษตรกรร้อยละ 50.6 มีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 5.46 ไร่

11) ปริมาณผลผลิต

เสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริธร (2561: น.55) พบว่าเกษตรกรมีผลผลิตลำไยเฉลี่ย 1,068.00 กิโลกรัมต่อไร่ และสอดคล้องการศึกษาของการันต์ กันใหม่ (2562: น. 59) พบว่าปริมาณผลผลิตลำไยเฉลี่ย 1,360 กิโลกรัมต่อไร่

12) ราคาผลผลิต

เสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริธร (2561: 55) พบว่า มีการจำหน่ายผลผลิตในราคาเฉลี่ย 18.51 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนการศึกษาของการันต์ กันใหม่ (2562: น. 58) พบว่า มีราคาจำหน่ายลำไยเฉลี่ย 23.00 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนการศึกษาของวสันต์ ธรรมสอน (2563: น. 41) พบว่า มีราคาจำหน่ายผลผลิตลำไยเฉลี่ย 13.67 บาทต่อกิโลกรัม

13) รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไย

เสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริธร (2561, น. 49) พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไยเฉลี่ย 69,814.32 บาท/ปี

14) ต้นทุนในการผลิตลำไย

ภาวิณี นันตะสิงห์ (2562, น. 53) พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายเงินลงทุนผลิตลำไยเฉลี่ย 13,375.00 บาท ส่วนการันต์ กันใหม่ (2562: น. 60) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก พบว่ามีต้นทุนการผลิตลำไยเฉลี่ย 17,128.94 บาท

15) แหล่งเงินทุนการผลิต

ภาวิณี นันตะสิงห์ (2562, น. 55) พบว่า ส่วนใหญ่ของเกษตรกร ร้อยละ 98.7 มีแหล่งเงินทุนจากการกู้เงินมาใช้ในการผลิตลำไยจากแหล่งสินเชื่อ โดยร้อยละ 78.6 กู้เงินจาก ธ.ก.ส.

6.1.2 สภาพการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1) ระยะปลูกลำไย ลักษณะดินที่ปลูก พันธุ์ลำไย แหล่งน้ำ

เสถียรวุฒิ มิ่งมงคลศศิธร (2561) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกลำไยในระยะ 6x6 เมตร ลักษณะดินที่ปลูกลำไย คือ ดินร่วน พันธุ์ลำไยที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์อีโค แหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการเกษตรเป็นน้ำบาดาล

2) การใส่ปุ๋ย

สรินทร์ ต้นเส้า (2561) พบว่า เกษตรกรมีการดูแลใส่ปุ๋ยทั้งในลักษณะหว่านรอบต้น และการให้ปุ๋ยน้ำ ฟันฮอร์โมน และกำจัดศัตรูพืช

3) การตัดแต่งกิ่ง

เสถียรวุฒิ มิ่งมงคลศศิธร (2561) พบว่า เกษตรกรมีการตัดแต่งกิ่งลำไย

4) วิธีการจำหน่ายผลผลิตลำไย และช่องทางการจำหน่าย

สรินทร์ ต้นเส้า (2561) พบว่า มีการขายผลผลิตเพื่ออบแห้ง (รูดร่วง) ร้อยละ 47.4 เนื่องจากเป็นการจำหน่ายที่ง่ายต่อการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และมีการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าภายในจังหวัด

กล่าวโดยสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน กำหนดประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคม ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิจัย

6.1.3 การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1) แหล่งน้ำ

หนึ่งฤทัย กองนำ (2561) พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นระดับมาก จัดกิจกรรมอบรมลักษณะดินที่ดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง เหมาะแก่การปลูกลำไย มีการสร้างแหล่งน้ำเพิ่มให้เพียงพอต่อความต้องการ

2) พื้นที่ปลูก

การันต์ กันใหม่ (2562) พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 97.9 พื้นที่ปลูกลำไยต้องไม่มีวัตถุอันตรายที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล และน้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพ แวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์ สารเคมี และโลหะหนัก

3) วัตถุอันตราย

การันต์ กันใหม่ (2562) พบว่า ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรให้สอดคล้องกับศัตรูลำไยที่สำรวจพบ และตรวจสอบผลการป้องกันกำจัดศัตรูลำไย และมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีเลขทะเบียน

4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว

วสันต์ ธรรมสอน (2563) พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในระดับมาก ในด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

5) การบันทึกข้อมูล

หนึ่งฤทัย กองนำ (2561) พบว่า เกษตรกรน้อยกว่าร้อยละ 60.0 มีการบันทึกน้อยที่สุดในด้านการบันทึกข้อมูลวันปฏิบัติต่างๆ

6.1.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1) แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก

วสันต์ ธรรมสอน (2563) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการส่งเสริมในด้านแหล่งน้ำและพื้นที่ปลูกในระดับน้อย สอดคล้องกับการันต์ กันใหม่ (2562) ที่พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการจัดการสุขลักษณะสวน ในระดับที่น้อย

2) วัตถุดิบ การจัดการผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล

วสันต์ ธรรมสอน (2563) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการส่งเสริมในด้านวัตถุดิบ การจัดการผลผลิต และสุขลักษณะส่วนบุคคล ในระดับปานกลาง

3) การบันทึกข้อมูล

หนึ่งฤทัย กองนำ (2561) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการบันทึกข้อมูลวันปฏิบัติการต่างๆ เช่น วันตัดแต่งกิ่ง วันใส่ปุ๋ย ในระดับกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับวสันต์ ธรรมสอน (2563) ที่พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการบันทึกข้อมูลในระดับน้อยที่สุด

4) วิธีการส่งเสริม

การันต์ กันใหม่ (2562) พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริมในระดับมาก โดยเห็นด้วยในการให้เจ้าหน้าที่มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยการส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ในการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นการส่งเสริมการเกษตร คือ การนำความรู้ วิธีการและเทคนิคใหม่ ไปแนะนำให้กับเกษตรกร โดยใช้วิธีการส่งเสริมในแบบรายบุคคล แบบกลุ่ม แบบมวลชน ในประเด็นเกี่ยวกับความต้องการ คือ ความปรารถนาของบุคคลที่อยากได้รับการตอบสนองตามความต้องการนั้น ทั้งด้าน

ร่างกายจิตใจ ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ที่แบ่งไว้ ๖ ขั้น คือความการของร่างกาย ความปลอดภัย ด้านสังคม การยกย่อง และการประสบความสำเร็จในชีวิต ในประเด็นการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตลำไยจะประกอบด้วย 8 ข้อ คือ น้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุดิบ ทรัพยากร การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพัฒนาผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากการสำรวจ ซึ่งเป็นการวิจัยที่เน้นการศึกษารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวข้องกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยในตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน และแจ้งขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2564 จำนวน 120 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำพูน, 2564)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด ซึ่งได้กำหนดคำถามตามตัวแปรในประเด็นต่าง ๆ ของวัตถุประสงค์งานวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยของเกษตรกร เป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพหลัก และอาชีพรอง การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ประสบการณ์การทำเกษตร การรับรู้ข่าวสาร ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดโดยการกำหนดคำตอบให้เลือกตอบ และคำถามปลายเปิดให้เติมคำตอบในช่องว่าง

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดโดยการกำหนดคำตอบให้เลือกตอบ และคำถามปลายเปิดให้เติมคำตอบในช่องว่าง

ตอนที่ 3 การส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร การส่งเสริมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร เป็นคำถามที่มีลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกตามระดับของการส่งเสริมความรู้

- 1 หมายถึง ระดับการส่งเสริมน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับการส่งเสริมน้อย
- 3 หมายถึง ระดับการส่งเสริมปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับการส่งเสริมมาก
- 5 หมายถึง ระดับการส่งเสริมมากที่สุด

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการส่งเสริมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร

ปัญหาในการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เป็นคำถามที่มีลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกตามระดับของปัญหา คือ

- 1 หมายถึง ระดับปัญหาน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับปัญหาน้อย
- 3 หมายถึง ระดับปัญหปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับปัญหามาก
- 5 หมายถึง ระดับปัญหามากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เป็นคำถามที่มีลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกตามระดับของความเห็นด้วย คือ

- 1 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย น้อย
- 3 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย ปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย มาก
- 5 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย มากที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

2.2.1 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาของการทบทวนวรรณกรรมจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2.2 การออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการสร้างตัวแปรการวิจัยซึ่งได้จาก

การทบทวนวรรณกรรม

2.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และตัวแปรการวิจัยที่ได้จากกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2.4 นำเครื่องมือการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา และปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.2.5 ดำเนินการแก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ

2.2.6 นำเครื่องมือการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและตรงประเด็นการวิจัย

2.2.7 นำเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์มาจัดพิมพ์ และนำไปทดสอบความ เชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ เพื่อพิจารณาความน่าเชื่อถือของเครื่องมือการวิจัย

2.3 การทดสอบเครื่องมือ

2.3.1 การตรวจสอบความเหมาะสม โดยการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความเหมาะสมและตรงตาม วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.3.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยการทดสอบกับเกษตรกรผู้ปลูก ลำไยของตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษา จำนวน 30 รายและนำมาหาค่าความน่าเชื่อถือ โดยวิธีการหาค่า Cronbach's alpha ดังนี้

ตอนที่ 3 การส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร โดยมีค่า Cronbach's alpha เท่ากับ 0.932

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับลำไยของเกษตรกร โดยมีค่า Cronbach's alpha เท่ากับ 0.971

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมเชิงปริมาณ

3.1.1 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลรายบุคคล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ประชากรจำนวน 120 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในพื้นที่ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ที่แจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2564 ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) จัดทำแผนปฏิบัติงาน โดยการวางแผนการออกสัมภาษณ์กับเกษตรกร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 ราย ในแต่ละหมู่บ้าน ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
- 2) นัดหมายกลุ่มตัวอย่าง โดยการประสานงานกับผู้นำชุมชน อาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน หรือผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนัดหมายเกษตรกรตามแผนปฏิบัติงาน
- 3) จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการสัมภาษณ์ เช่น แบบสัมภาษณ์ ปากกา น้ำยาลบคำผิด ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด และของที่ระลึก เป็นต้น
- 4) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้จำนวนประชากร ทั้งหมด 120 ราย โดยมีขั้นตอนย่อย ดังนี้
 - แนะนำตัวเองว่าเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์และความสำคัญของงานวิจัยที่มีต่อเกษตรกร
 - ดำเนินการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาทีต่อรายบุคคล
 - ตรวจสอบข้อมูลการบันทึกแบบสัมภาษณ์
 - กล่าวขอบคุณเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการผลิตลำไย โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และการจัดอันดับ โดยจัดช่วงคะแนนแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8\end{aligned}$$

4.21 – 5.00 คะแนน = มีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 คะแนน = มีการส่งเสริมในระดับมาก

2.61 – 3.40 คะแนน = มีการส่งเสริมในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 คะแนน = มีการส่งเสริมในระดับน้อย

1.00 – 1.80 คะแนน = มีการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และการจัดอันดับ โดยจัดช่วงคะแนนแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8\end{aligned}$$

4.21 – 5.00 คะแนน = มีปัญหาในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 คะแนน = มีปัญหาในระดับมาก

2.61 – 3.40 คะแนน = มีปัญหาในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 คะแนน = มีปัญหาในระดับน้อย

1.00 – 1.80 คะแนน = มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย ของเกษตรกร โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และการจัดอันดับ โดยจัดช่วงคะแนนแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ช่วงคะแนน = $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$

$$= \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

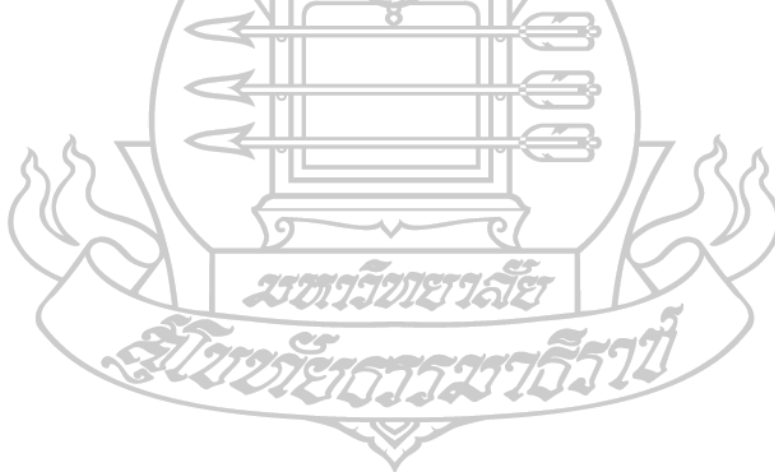
4.21 – 5.00 คะแนน = มีข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 คะแนน = มีข้อเสนอแนะในระดับมาก

2.61 – 3.40 คะแนน = มีข้อเสนอแนะในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 คะแนน = มีข้อเสนอแนะในระดับน้อย

1.00 – 1.80 คะแนน = มีข้อเสนอแนะในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ประชากร จำนวน 120 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตลำไยของเกษตรกร

ตอนที่ 3 การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

สภาพทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ประสบการณ์ในการผลิตลำไย การได้รับการฝึกอบรม และแหล่งการเรียนรู้ ข่าวสาร ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพทางด้านสังคม

N = 120		
สภาพสังคม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	73	60.8
หญิง	47	39.2
อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40	5	4.1
41-50	18	15.0
51-60	46	38.4
61-70	35	29.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 71	16	13.3
ค่าต่ำสุด = 30 ปี ค่าสูงสุด = 83 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 59.48 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.030		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	36	30.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	20	16.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	42	35.0
อนุปริญญาหรือ ปวส.	8	6.7
ปริญญาตรี	14	11.7
จำนวนสมาชิกภายในครัวเรือน (คน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	24	20
3-4	80	66.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	16	13.3
ต่ำสุด = 1 คน สูงสุด = 7 คน		
ค่าเฉลี่ย = 3.33 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.078		
การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (คน)		
กลุ่มผู้ปลูกลำไย	57	47.50
กลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มแม่บ้าน	21	17.50
ทกส.	17	14.17
สหกรณ์การเกษตร/ สหกรณ์กลุ่มผู้ผลิตลำไย	15	12.50
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	8	6.67
อื่น ๆ (กลุ่ม Smart Farmer/Young Smart Farmer)	2	1.66

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N = 120

สภาพสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการผลิตลำไย (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10	14	11.7
11 - 15	18	15.0
16 - 20	24	19.9
21 - 25	20	16.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 26	44	36.7
ต่ำสุด = 2 ปี สูงสุด = 40 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 22.03 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.443		
การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีสำหรับลำไย (ครั้ง/ปี)		
ไม่เคยได้รับการอบรม	24	20.2
1	80	66.5
2	16	13.3
ต่ำสุด = 1 ครั้ง/ปี สูงสุด = 2 ครั้ง/ปี		
ค่าเฉลี่ย = 0.93 ครั้ง/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.578		
แหล่งข้อมูลที่ให้ข้อมูล คำแนะนำ และความรู้เกี่ยวกับการ ผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี		
กรมส่งเสริมการเกษตร	64	53.3
หนังสือพิมพ์	16	13.3
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	13	10.8
ตำรา/เอกสาร	10	8.3
เกษตรกรผู้นำ	5	4.2
ศึกษาดูงาน/อบรม	3	2.5

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการผลิตลำไย จำนวนการได้รับการฝึกอบรม ปริมาณแหล่งน้ำ การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร แหล่งการรับรู้ข่าวสาร ของเกษตรกร ดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 60.8 เป็นเพศชาย และร้อยละ 39.2 เป็นเพศหญิง

อายุ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 38.4 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.2 มีอายุระหว่าง 61-70 ร้อยละ 15 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 13.3 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 71 ปี และร้อยละ 4.1 อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี ตามลำดับ โดยมีอายุน้อยที่สุด 30 ปี และอายุมากที่สุด 83 ปี และมีอายุเฉลี่ย 59.48 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 35.0 จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย รองลงมา ร้อยละ 30.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 16.7 จบการศึกษาระดับมัธยมต้น ร้อยละ 11.7 ระดับปริญญาตรี และน้อยที่สุด ร้อยละ 6.7 อนุปริญญาหรือ ปวส. ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 66.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน ร้อยละ 20 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน ร้อยละ 13.3 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มากกว่าหรือเท่ากับ 5 คน โดยมีจำนวนสมาชิกครัวเรือนน้อยที่สุดจำนวน 1 คน และมีจำนวนสมาชิกครัวเรือนมากที่สุดจำนวน 7 คน และมีจำนวนเฉลี่ย 3.33 คน

การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 47.50 เป็นสมาชิกผู้ปลูกลำไย ร้อยละ 17.50 เป็นกลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มแม่บ้าน ร้อยละ 14.17 เป็นสมาชิกของ ธ.ก.ส. ร้อยละ 12.50 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร/ สหกรณ์กลุ่มผู้ผลิตลำไย ร้อยละ 6.67 เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ ร้อยละ 1.66 เป็นสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ (กลุ่ม Smart Farmer/Young Smart Farmer)

ประสบการณ์ในการผลิตลำไย พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 36.7 มีประสบการณ์ในการผลิต ลำไยมากกว่าหรือเท่ากับ 26 ปี ร้อยละ 19.9 มีประสบการณ์ในการผลิตลำไย 16-20 ปี ร้อยละ 16.6 มีประสบการณ์ในการผลิตลำไย 21-25 ปี ร้อยละ 15.0 มีประสบการณ์ในการผลิตลำไย 11-15 ปี ร้อยละ 11.7 มีประสบการณ์ในการผลิตลำไยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี โดยเกษตรกร ประสบการณ์ในการผลิตลำไย ต่ำสุด 2 ปี และมีประสบการณ์ในการผลิตลำไยสูงสุด 40 ปี ประสบการณ์ในการผลิตลำไยเฉลี่ย 22.03 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.443

การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย (ครั้ง/ปี) พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 66.5 ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ ลำไย 1 ครั้ง/ปี ร้อยละ 20.2 ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับลำไย และร้อยละ 13.3 ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย 2 ครั้ง/ปี

แหล่งข้อมูลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดี พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 53.3 รับรู้กรมส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 13.3 รับรู้จากหนังสือพิมพ์

ร้อยละ 10.8 รับรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 8.3 รับรู้จากตำรา/เอกสาร ร้อยละ 4.2 รับรู้จากเกษตรกรผู้นำ และร้อยละ 2.5 รับรู้จากการศึกษาดูงาน/อบรม

สภาพทางด้านการธุรกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตลำไย พื้นที่การผลิตลำไย ลักษณะการถือครองที่ดิน ปริมาณผลผลิต ราคาผลผลิต รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไย ต้นทุนการผลิต และแหล่งเงินทุนการผลิต ปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพทางด้านการธุรกิจ

N = 120		
สภาพเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตลำไย (คน)		
1	29	24.2
2	62	51.6
3 ขึ้นไป	29	24.2
ต่ำสุด = 1 คน สูงสุด = 4 คน		
ค่าเฉลี่ย = 2.02 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.733		
พื้นที่การผลิตลำไย (ไร่)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	22	18.3
2 - 4	45	37.4
4 - 6	19	16.7
6 - 8	4	3.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 8	31	24.3
ต่ำสุด = 1 ไร่ สูงสุด = 20 ไร่		
ค่าเฉลี่ย = 5.72 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.385		
ลักษณะการถือครองที่ดิน (คน)		
ที่ดินของตนเอง	120	100.0
ที่ดินเช่า	3	2.5
อื่น ๆ (ญาติ พี่น้อง)	0	0.0
ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000	14	11.6
2,001-4,000	36	30.1
4,001-6,000	31	25.9
6,001-8,000	6	5.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 8,001	33	27.1
ค่าต่ำสุด = 1,000 กิโลกรัม/ปี ค่าสูงสุด = 40,000 กิโลกรัม/ปี		
ค่าเฉลี่ย = 7,336.25 กิโลกรัม/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.472		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 120

สภาพเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ราคาผลผลิต (บาท/กิโลกรัม)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	3	2.5
6-10	45	37.5
11-15	54	45.0
16-20	0	0.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 21	18	14.9
ค่าต่ำสุด = 5 บาท/กิโลกรัม ค่าสูงสุด = 21 บาท/กิโลกรัม		
ค่าเฉลี่ย = 12.41 บาท/กิโลกรัม ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.702		
รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไย (บาท/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000	16	13.4
20,001 – 40,000	32	31.0
40,001 – 60,000	20	16.6
60,001 – 80,000	13	10.7
มากกว่าหรือเท่ากับ 80,000	34	27.9
ค่าต่ำสุด = 3,000 บาท/ปี ค่าสูงสุด = 450,000 บาท/ปี		
ค่าเฉลี่ย = 69,808.33 บาท/ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 65,940.009		
ต้นทุนในการผลิตลำไย (บาท/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000	13	10.9
5,001-20,000	65	54.2
20,001-35,000	30	25.0
35,001-50,000	8	6.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 50,001	4	3.2
ค่าต่ำสุด = 2,000 บาท/ปี ค่าสูงสุด = 150,000 บาท/ปี		
ค่าเฉลี่ย = 21,354.16 บาท/ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 22,092.566		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 120

แหล่งเงินทุนการผลิต	จำนวน	ร้อยละ
ทุนของตนเอง	120	100.0
ธนาคาร	13	10.8
กองทุนหมู่บ้าน/กลุ่มออมทรัพย์	5	4.2

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นถึงจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตลำไย พื้นที่การผลิตลำไย ลักษณะการถือครองที่ดิน ปริมาณผลผลิต ราคาผลผลิต รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไย รายจ่ายจากการผลิตลำไย และแหล่งเงินทุนการผลิต ดังนี้

จำนวนแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตลำไย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 51.6 มีแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตลำไย 2 คน เกษตรกรร้อยละ 24.2 มีแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตลำไย 1 คน และมากกว่าหรือเท่ากับ 3 คน

พื้นที่การผลิตลำไย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 37.4 มีพื้นที่การผลิต 2.25 – 4.00 ไร่ ร้อยละ 24.3 มีพื้นที่การผลิตมากกว่าหรือเท่ากับ 8.25 ไร่ ร้อยละ 18.3 มีพื้นที่การผลิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00 ไร่ ร้อยละ 16.7 มีพื้นที่การผลิต 4.25 – 6.00 ไร่ ร้อยละ 3.3 มีพื้นที่การผลิต 6.25 – 8.00 ไร่ โดยพื้นที่การผลิตต่ำที่สุด จำนวน 1 ไร่ และสูงสุดจำนวน 20 ไร่ พื้นที่การผลิตโดยเฉลี่ย 5.72 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.385

ลักษณะการถือครองที่ดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100 มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 2.5 เป็นที่ดินเช่า

ปริมาณผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 30.1 มีปริมาณผลผลิต 2,001-4,000 กิโลกรัม/ปี ร้อยละ 27.1 มีปริมาณผลผลิตมากกว่าหรือเท่ากับ 8,001 กิโลกรัม/ปี ร้อยละ 25.9 มีปริมาณผลผลิต 4,001-6,000 กิโลกรัม/ปี ร้อยละ 11.6 มีปริมาณผลผลิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000 กิโลกรัม/ปี ร้อยละ 5 มีปริมาณผลผลิต 6,001-8,000 กิโลกรัม/ปี ตามลำดับ โดยปริมาณผลผลิตต่ำสุด 1,000 กิโลกรัม/ปี ปริมาณผลผลิตสูงสุด 40,000 กิโลกรัม/ปี ค่าเฉลี่ย 7,336.25 กิโลกรัม/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.472

ราคาผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 45 ขายผลผลิตราคา 11-15 บาท/กิโลกรัม ร้อยละ 37.5 ขายผลผลิตราคา 6-10 บาท/กิโลกรัม ร้อยละ 14.9 ขายผลผลิตราคามากกว่าหรือเท่ากับ 16 บาท/กิโลกรัม ร้อยละ 2.5 ขายผลผลิตราคาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 บาท/กิโลกรัม

โดยราคาผลผลิตต่ำสุด 5 บาท/กิโลกรัม ราคาผลผลิตสูงสุด 21 บาท/กิโลกรัม ค่าเฉลี่ย 12.41 บาท/กิโลกรัม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.702

รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 31.0 มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท/ปี ร้อยละ 27.9 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 80,001 บาท/ปี ร้อยละ 16.6 มีรายได้ระหว่าง 40,001-60,000 บาท/ไร่ ร้อยละ 13.4 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท/ไร่ โดยรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไย ต่ำสุด 3,000 บาท/ปี มีรายได้สูงสุด 450,000 บาท/ปี ค่าเฉลี่ย 69,808.33 บาท/ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 65,940.009

ต้นทุนในการผลิตลำไย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 54.2 มีต้นทุนในการผลิตลำไย 5,001 – 20,000 บาท/ปี ร้อยละ 25.0 มีต้นทุนในการผลิตลำไย 20,001 – 35,000 บาท/ปี ร้อยละ 10.9 มีต้นทุนในการผลิตลำไยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท/ปี ร้อยละ 6.6 มีต้นทุนในการผลิตลำไย 35,001-50,000 บาท/ปี ร้อยละ 3.2 มีต้นทุนในการผลิตลำไยมากกว่าหรือเท่ากับ 50,001 บาท/ปี โดยต้นทุนในการผลิตลำไยต่ำสุด 2,000 บาท/ปี และมีรายจ่ายจากการผลิตลำไยสูงสุด 150,000 บาท/ปี และค่าเฉลี่ย 21,354.16 บาท/ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 22,092.566

แหล่งเงินทุนการผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100 ใช้แหล่งเงินทุนของตนเอง ร้อยละ 10.8 มีแหล่งเงินทุนการผลิตจากธนาคาร และร้อยละ 4.2 มีแหล่งเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้าน/กลุ่มออมทรัพย์

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

สภาพการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรมีผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สภาพการผลิตลำไยตามมาตรฐานปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

N = 120		
สภาพการผลิตลำไย	จำนวน	ร้อยละ
อายุของลำไยเฉลี่ย (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10	25	20.8
11-15	45	37.5
มากกว่าหรือเท่ากับ 16	50	41.7
ค่าต่ำสุด = 7 ปี	ค่าสูงสุด = 30 ปี	
ค่าเฉลี่ย = 14.58 ปี	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.082	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N = 120

ระยะปลูกลำไย (เมตร×เมตร)	จำนวน	ร้อยละ
ระยะ 4×4	2	1.7
ระยะ 5×5	3	2.5
ระยะ 6×6	27	22.5
ระยะ 8×8	6	5.0
ลักษณะการผลัดลำไย	จำนวน	ร้อยละ
ในฤดู	111	92.5
นอกฤดู	9	7.5
ลักษณะดินที่ปลูกลำไย	จำนวน	ร้อยละ
ดินร่วน	35	29.2
ดินเหนียว	9	7.5
ดินร่วนปนทราย	70	58.3
ดินลูกรัง	6	5.0
พันธุ์ลำไย	จำนวน	ร้อยละ
พันธุ์อีดอ	120	100.0
แหล่งน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
อาศัยน้ำฝน	48	40.0
แหล่งน้ำของตนเอง	114	95.0
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	72	60.0
การใส่ปุ๋ย	จำนวน	ร้อยละ
ปุ๋ยเคมี	120	100.0
ปุ๋ยอินทรีย์	92	76.7
ปุ๋ยชีวภาพ	20	16.7
การพ่นฮอร์โมน (ครั้ง/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	63	52.5
6 - 10	33	27.5
มากกว่าหรือเท่ากับ 11	24	20.0
ค่าต่ำสุด = 0 ครั้ง/ปี ค่าสูงสุด = 40 ครั้ง/ปี		
ค่าเฉลี่ย = 7.02 ครั้ง/ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.285		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N = 120		
สภาพการผลิตลำไย	จำนวน	ร้อยละ
การตัดแต่งกิ่งลำไย		
ตัดแต่ง	120	100.0
การตัดแต่งข้อผลลำไย		
ไม่ตัดแต่ง	111	92.5
ตัดแต่ง	9	7.5
วิธีการจำหน่ายผลผลิตลำไย		
ลำไยสดรูปร่าง	102	85.0
ลำไยสดข้อ (มัดปึก)	96	80.0
ลำไยสดข้อ (ตะกร้าขาว)	87	72.5
อื่น ๆ	12	10.0
ช่องทางการจำหน่ายผลผลิต		
นำไปขายเอง	110	91.7
ขายผ่านห้างในพื้นที่/ พ่อค้าคนกลาง	109	90.8
ผ่านไลน์ (Line)	3	2.5

จากตารางที่ 4.3 จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรมีข้อที่ตอบถูกปรากฏผลตามลำดับ ดังนี้

อายุเฉลี่ยของลำไยพบว่าเกษตรกรร้อยละ 41.7 ต้นลำไยมีอายุเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 16 ปี เกษตรกรร้อยละ 37.5 ต้นลำไยมีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 11-15 ปี และเกษตรกรร้อยละ 20.8 ต้นลำไยมีอายุเฉลี่ย 5-10 ปี โดยมีค่าต่ำสุด 7 ปี ค่าสูงสุด 30 ปี ค่าเฉลี่ย 14.58 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.082

ระยะปลูกลำไยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 22.5 มีการปลูกลำไยในระยะ 6*6 เมตร เกษตรกรร้อยละ 5.0 มีการปลูกลำไยในระยะ 8*8 เมตร เกษตรกรร้อยละ 2.5 มีการปลูกลำไยในระยะ 5*5 เมตร และเกษตรกรร้อยละ 1.7 มีการปลูกลำไยในระยะ 4*4 เมตรตามลำดับ

ลักษณะการผลิตลำไยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.5 มีการผลิตลำไยในฤดู และเกษตรกรร้อยละ 7.5 มีการผลิตลำไยนอกฤดู

ตอนที่ 3 การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

การส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร มีผล
การวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร

N=120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. แหล่งน้ำ						3.66 (0.842)	มาก	
1.1 น้ำที่ใช้ต้องได้จาก แหล่งที่ไม่มีสภาพ แวดล้อมซึ่งก่อให้เกิด การปนเปื้อนจุลินทรีย์ สารเคมีและ โลหะ หนัก	- (0.0)	6 (5.0)	22 (18.3)	39 (32.5)	53 (44.2)	4.16 (0.898)	มาก	1
1.2 มีการจัดการน้ำเสีย ที่เกิดขึ้นจากการใช้ งาน เพื่อลดความเสี่ยง ที่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ปลูก และ พื้นที่ โดยรอบ	6 (5.0)	9 (7.5)	37 (30.8)	49 (40.8)	19 (15.8)	3.55 (1.011)	มาก	2
1.3 มีวิธีการให้น้ำที่ เหมาะสมกับความ ต้องการของพืชและ ความชื้นของดิน	2 (1.7)	9 (7.5)	45 (37.5)	56 (46.7)	8 (6.7)	3.49 (0.799)	มาก	3

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1.4 น้ำที่ใช้ในการจัดการ หลังการเก็บเกี่ยวต้องมี คุณภาพตามมาตรฐาน น้ำบริโภคหรือเทียบเท่า โดยให้ความสำคัญกับ ปัญหาการปนเปื้อนเป็น พิเศษ	- (0.0)	6 (5.0)	61 (50.8)	48 (40.0)	5 (4.2)	3.43 (0.658)	มาก	4
2.พื้นที่ปลูก						3.70 (0.842)	มาก	
2.1 พื้นที่ปลูกไม่อยู่ใน สภาพแวดล้อมซึ่ง ก่อให้เกิดการปนเปื้อน อันตรายต่อผลิตผลซึ่ง ส่งผลกระทบต่อความ ปลอดภัยของผู้บริโภค	2 (1.7)	3 (2.5)	38 (31.7)	64 (53.3)	13 (10.8)	3.69 (0.764)	มาก	2
2.2 หากมีการใช้สารเคมี ที่ห้ามหรือราดดินเพื่อ ฆ่าเชื้อในดินหรือวัสดุ ปลูก ให้บันทึกข้อมูล ชนิดสารเคมี วันที่ใช้ อัตราส่วนและวิธีใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน	4 (3.3)	7 (5.8)	28 (23.3)	62 (51.7)	19 (15.8)	3.70 (0.920)	มาก	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N=120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3. วัตถุประสงค์รายทาง						3.99	มาก	
การเกษตร						(0.748)		
3.1 หากใช้วัตถุประสงค์ราย ทางการเกษตรต้องใช้ ตามคำแนะนำหรือ อ้างอิงคำแนะนำของ กรมวิชาการเกษตร	2 (1.7)	2 (1.7)	12 (10.0)	49 (40.8)	55 (45.8)	4.28 (0.839)	มากที่สุด	2
3.2 มีการสวมอุปกรณ์ ป้องกันสารพิษทุกครั้ง	2 (1.7)	- (0.0)	10 (8.3)	51 (42.5)	57 (47.5)	4.34 (0.772)	มากที่สุด	1
3.3 มีการจัดเก็บวัตถุ อันตรายทางการเกษตร ชนิดต่างๆเป็นสัดส่วน ในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการ ปนเปื้อนของสารแต่ละ ชนิด	2 (1.7)	2 (1.7)	17 (14.2)	79 (65.8)	20 (16.7)	3.94 (0.725)	มาก	3
3.4 ใช้ระบบการจัดการ ศัตรูพืชแบบผสมผสาน ที่เหมาะสมเพื่อลดการ ใช้วัตถุอันตราย	2 (1.7)	- (0.0)	73 (60.8)	39 (32.5)	6 (5.0)	3.39 (0.665)	ปานกลาง	4

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3.5 มีการบันทึกและ จัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุ อันตรายทางการเกษตร ที่เก็บไว้ในสถานที่เก็บ	2 (1.7)	24 (20.0)	61 (50.8)	33 (27.5)	- (0.0)	3.04 (0.738)	ปานกลาง	5
4.การจัดการคุณภาพใน กระบวนการผลิตก่อน การเก็บเกี่ยว						3.32 (0.784)	ปานกลาง	
4.1 จัดทำรายการและ บันทึกข้อมูลปัจจัยการ ผลิต แหล่งที่มา และ รายละเอียดของปัจจัย การผลิตที่สำคัญ	2 (1.7)	24 (20.0)	51 (42.5)	39 (32.5)	4 (3.3)	3.16 (0.840)	ปานกลาง	2
4.2 หากเกษตรกรผลิต ปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองใน ฟาร์ม ปุ๋ยอินทรีย์ต้อง ผ่านกระบวนการหมัก หรือย่อยสลายโดย สมบูรณ์ หรือผ่าน กระบวนการอื่นอย่าง เพียงพอที่จะไม่ทำให้ เกิดโรคสู่คน	2 (1.7)	19 (15.8)	65 (54.2)	31 (25.8)	3 (2.5)	3.12 (0.758)	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
4.3 พื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้าย ปุ๋ยและสาร ปรับปรุงดิน หรือพื้นที่ สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์ ต้องแยกเป็นสัดส่วน และอยู่ในบริเวณที่ไม่ เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ ปลูกพืชอาหารและ แหล่งน้ำ	- (0.0)	13 (10.8)	56 (46.7)	44 (36.7)	7 (5.8)	3.38 (0.757)	ปานกลาง	1
4.4 จัดให้มีสถานที่เก็บ รักษาเครื่องมือและ อุปกรณ์การเกษตรเป็น สัดส่วน ปลอดภัย และ ง่ายต่อการนำไปใช้งาน	- (0.0)	9 (7.5)	40 (33.3)	58 (48.3)	13 (10.8)	3.63 (0.779)	ปานกลาง	1
5.การเก็บเกี่ยวและการ ปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว						3.74 (0.692)	มาก	
5.1 การเก็บเกี่ยวต้อง ปฏิบัติอย่างถูก สุขลักษณะ เพื่อป้องกัน การปนเปื้อนที่มีผลต่อ ความปลอดภัยในการ บริโภค	2 (1.7)	2 (1.7)	23 (19.2)	79 (65.8)	14 (11.7)	3.84 (0.710)	มาก	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
5.2 ป้องกันสัตว์เลื้อย ไม่ให้อยู่ในบริเวณ ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะ สถานที่เก็บเกี่ยว คัด บรรจุ และเก็บรักษา หากมีความเสี่ยงใน การเป็นพาหะนำโรค ให้มีมาตรการป้องกัน	2 (1.7)	- (0.0)	46 (38.3)	65 (54.2)	7 (5.8)	3.63 (0.674)	มาก	2
6.การพักผลิตผล การ ขนย้ายในแปลงปลูก และเก็บรักษา						3.62 (0.795)	ปานกลาง	
6.1 มีการใช้วัสดุปูรอง พื้นในบริเวณพัก ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการ ปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตราย อื่นๆจากพื้นดิน	- (0.0)	7 (5.8)	23 (19.2)	66 (55.0)	24 (20.0)	3.89 (0.786)	มาก	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
6.2 ไม่ใช่พาหนะที่ขน ย้ายหรือขนส่งวัตถุ อันตรายทาง การเกษตรหรือปุ๋ย หรือสารปรับปรุง บำรุงดิน ในการขน ย้ายหรือขนส่งผลิตผล เพื่อป้องกันการ ปนเปื้อนที่เป็น อันตรายต่อการ บริโภค	2 (1.7)	11 (9.2)	59 (49.2)	40 (33.3)	8 (6.7)	3.34 (0.804)	ปานกลาง	2
7.สัญลักษณ์ส่วน บุคคล						3.63 (0.660)	มาก	
7.1 ผู้ที่สัมผัสกับ ผลิตผลโดยตรง โดยเฉพาะหลังการ เก็บเกี่ยวผลิตผลที่มี ความเสี่ยงต่อการ ปนเปื้อน ต้องมีการ ดูแลสัญลักษณ์ส่วน บุคคลและมีวิธีการ ป้องกันไม่ให้เกิดการ ปนเปื้อนสู่ผลิตผล	- (0.0)	4 (3.3)	44 (36.7)	64 (53.3)	8 (6.7)	3.63 (0.660)	มาก	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N=120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
8. บันทึกรายการและ การตามสอบ						3.20 (0.847)	ปานกลาง	
8.1 มีบันทึกข้อมูลการ ใช้น้ำที่มีรายละเอียด ต่างๆ เช่น ชนิดพืช วันที่ สถานที่ และ ปริมาณน้ำที่ใช้	2 (1.7)	16 (13.3)	55 (45.8)	47 (39.2)	- (0.0)	3.23 (0.738)	ปานกลาง	1
8.2 มีการบันทึกข้อมูล การปฏิบัติก่อนและ หลังการเก็บเกี่ยวใน ขั้นตอนการปฏิบัติที่ สำคัญที่มีผลต่อ คุณภาพของผลิตผล	2 (1.7)	25 (20.8)	48 (40.0)	37 (30.8)	8 (6.7)	3.20 (0.904)	ปานกลาง	2
8.3 มีการจัดเก็บ เอกสาร และ/หรือ บันทึกข้อมูลให้เป็น ปัจจุบันสำหรับการ ผลิตในฤดูกาลนั้น	2 (1.7)	28 (23.3)	41 (34.2)	44 (36.7)	5 (4.2)	3.18 (0.898)	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N=120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	น้อย	น้อย	ปาน	มาก	มาก			
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
ด้านวิธีการส่งเสริม								
1.การส่งเสริม						3.52	ปานกลาง	
รายบุคคล						(0.905)		
- การเยี่ยมเยียน	4 (3.3)	7 (5.8)	15 (12.4)	51 (42.1)	43 (35.5)	4.02 (1.012)	มาก	1
- การติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ด้วยตนเองที่ สำนักงาน	2 (1.7)	5 (4.1)	50 (41.3)	45 (37.2)	18 (14.9)	3.60 (0.854)	ปานกลาง	2
- การติดต่อทาง โทรศัพท์	4 (3.3)	30 (24.8)	58 (47.9)	24 (19.8)	4 (3.3)	2.95 (0.849)	ปานกลาง	3
2. การส่งเสริมแบบ						3.61	มาก	
กลุ่ม						(0.877)		
- การจัดประชุม บรรยาย	2 (1.7)	2 (1.7)	18 (14.9)	49 (40.5)	49 (40.5)	4.18 (0.866)	มาก	1
- การสาธิต	2 (1.7)	11 (9.1)	38 (31.4)	59 (48.8)	10 (8.3)	3.53 (0.839)	มาก	3
- การฝึกอบรม	4 (3.3)	5 (4.1)	36 (29.8)	39 (32.2)	36 (29.8)	3.82 (1.020)	มาก	2
- การทัศนศึกษา	6 (5.0)	23 (19.0)	70 (57.9)	19 (15.7)	2 (1.7)	2.90 (0.782)	ปานกลาง	4

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N=120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3. การส่งเสริมแบบ มวลชน						3.46 (0.959)	ปานกลาง	
- สื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ เอกสารทาง วิชาการ	4 (3.3)	7 (5.8)	23 (19.2)	28 (23.3)	58 (48.3)	4.08 (1.101)	มากที่สุด	1
- การเผยแพร่ผ่าน วิทยุกระจายเสียง	8 (6.7)	22 (18.3)	32 (26.7)	31 (25.8)	27 (22.5)	3.39 (1.211)	ปานกลาง	4
- การเผยแพร่ทาง โทรทัศน์/ ภาพยนต์	4 (3.3)	11 (9.2)	38 (31.7)	59 (49.2)	8 (6.7)	3.47 (0.878)	มาก	3
- การเผยแพร่ทางสื่อ ออนไลน์/ อินเทอร์เน็ต	4 (3.3)	13 (10.8)	16 (13.3)	76 (63.3)	11 (9.2)	3.64 (0.914)	มาก	2
- การจัดนิทรรศการ	4 (3.3)	36 (30.0)	67 (55.8)	13 (10.8)	- (0.0)	2.74 (0.692)	ปานกลาง	5

จากตารางที่ 4.4 การส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร และวิธีการส่งเสริม แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ด้านการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร

1. แหล่งน้ำ พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ มาก เรียงจาก น้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์ สารเคมีและโลหะหนัก (4.16) มีการจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน เพื่อลดความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ (3.55) มีวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมกับความต้องการของ

พืชและความชื้นของดิน (3.49) น้ำที่ใช้ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวต้องมีคุณภาพตามมาตรฐาน น้ำบริโภคหรือเทียบเท่า โดยให้ความสำคัญกับปัญหาการปนเปื้อนเป็นพิเศษ (3.43) ตามลำดับ

2. พื้นที่ปลูก พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ มาก เรียงจากหากมีการใช้สารเคมีที่ใช้รมหรือราดดินเพื่อฆ่าเชื้อในดินหรือวัสดุปลูก ให้บันทึกข้อมูลชนิดสารเคมี วันที่ใช้ อัตราส่วนและวิธีใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน (3.70) พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผลซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค (3.69) ตามลำดับ

3. วัตถุอันตราย พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ มาก เรียงจากมีการสวมอุปกรณ์ป้องกันสารพิษทุกครั้ง (4.34) หากใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร (4.28) มีการจัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิด (3.94) ใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้วัตถุอันตราย (3.39)

4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ ปานกลาง เรียงจากพื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้าย ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน หรือพื้นที่สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์ ต้องแยกเป็นสัดส่วนและอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกพืชอาหารและแหล่งน้ำ (3.38) จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิตแหล่งที่มา และรายละเอียดของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ (3.16) หากเกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในฟาร์ม ปุ๋ยอินทรีย์ต้องผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ หรือผ่านกระบวนการอื่นอย่างเพียงพอที่จะไม่ทำให้เกิดโรคสู่คน (3.12) ตามลำดับ

5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ มาก เรียงจากการเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค (3.84) ป้องกันสัตว์เลื้อยคลานให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสถานที่เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ และเก็บรักษา หากมีความเสี่ยงในการเป็นพาหะนำโรค ให้มีมาตรการป้องกัน (3.63) ตามลำดับ

6. การพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ ปานกลาง เรียงจากมีการใช้วัสดุปูรองพื้นในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่นๆจากพื้นดิน (3.89) ไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือปุ๋ยหรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค (3.34) ตามลำดับ

7. สุลักษณ์ะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ มาก โดยผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการดูแลสุลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล (3.63)

8. บันทึกรายข้อมูลและการตามสอบ พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ ปานกลาง เรียงจากมีบันทึกข้อมูลการใช้น้ำที่มีรายละเอียดต่างๆ เช่น ชนิดพืช วันที่ สถานที่ และปริมาณน้ำที่ใช้ (3.23) มีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวในขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตผล (3.20) มีการจัดเก็บเอกสาร และ/หรือ บันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น (3.18) ตามลำดับ

ด้านวิธีการส่งเสริม

1. การส่งเสริมรายบุคคล พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ ปานกลาง เรียงจากการเยี่ยมชม (4.02) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองที่สำนักงาน (3.60) และการติดต่อทางโทรศัพท์ (2.95) ตามลำดับ

2. การส่งเสริมแบบกลุ่ม พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ มาก เรียงจากการจัดประชุมบรรยาย (4.18) การฝึกอบรม (3.82) การสาธิต (3.53) และการทัศนศึกษา (2.90) ตามลำดับ

3. การส่งเสริมแบบมวลชน พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ ปานกลาง เรียงจากสื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ เอกสารทางวิชาการ (4.08) การเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์/อินเทอร์เน็ต (3.64) การเผยแพร่ทางโทรทัศน์/ ภาพยนตร์ (3.47) การเผยแพร่ผ่านวิทยุกระจายเสียง (3.39) และการจัดนิทรรศการ (2.74) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ภาพรวมด้านการส่งเสริมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรและด้านวิธีการส่งเสริม

ประเด็นการส่งเสริม	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D	ความหมาย	อันดับ
ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี				
1. แหล่งน้ำ	3.66	0.842	มาก	4
2. พื้นที่ปลูก	3.70	0.842	มาก	3
3. วัตถุดิบทรายทางการเกษตร	3.99	0.748	มาก	1
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	3.32	0.784	ปานกลาง	7
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.74	0.692	มาก	2

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเด็นการส่งเสริม	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D	ความหมาย	อันดับ
6. การผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา	3.62	0.795	ปานกลาง	6
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล	3.63	0.660	มาก	5
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ	3.20	0.847	ปานกลาง	8
ด้านการส่งเสริม				
1. การส่งเสริมรายบุคคล	3.52	0.905	ปานกลาง	2
2. การส่งเสริมแบบกลุ่ม	3.61	0.877	มาก	1
3. การส่งเสริมแบบมวลชน	3.46	0.959	มาก	3

จากตารางที่ 4.5 ภาพรวมด้านการส่งเสริมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรและด้านวิธีการส่งเสริม ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมการส่งเสริมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรในแต่ละด้าน ในภาพรวมมีการส่งเสริมการตามมาตรฐานปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.60) โดยในด้านแหล่งน้ำ (3.66) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 4 ด้านพื้นที่ปลูก (3.70) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 3 ด้านวัตถุอันตราย (3.99) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 1 ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว (3.32) อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 7 ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (3.74) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 2 ด้านการผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา (3.62) อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 6 ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล (3.63) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 5 และด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ (3.20) อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 8

2. ด้านวิธีการส่งเสริมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.53 โดยวิธีการส่งเสริมแบบบุคคล (3.52) อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม (3.61) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 1 และการส่งเสริมแบบมวลชน (3.46) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 2

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติ
ทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1. ปัญหาในการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ปัญหาในการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร มีผลการ
วิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. แหล่งน้ำ						2.47 (1.137)	น้อย	
1.1 น้ำที่ใช้มีสภาพ แวดล้อมซึ่งอาจ ก่อให้เกิดการปนเปื้อน จุลินทรีย์ สารเคมี และ โลหะหนัก	31 (25.8)	29 (24.2)	29 (24.2)	27 (22.5)	4 (3.3)	2.53 (1.194)	น้อย	1
1.2 ไม่มีการจัดการน้ำ เสียที่เกิดขึ้นจากการใช้ งาน ทำให้มีผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ปลูกและพื้นที่โดยรอบ	24 (20.0)	51 (42.5)	22 (18.3)	19 (15.8)	4 (3.3)	2.40 (1.079)	น้อย	2

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย	น้อย	ปาน	มาก	มาก			
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
2.พื้นที่ปลูก								
2.1 พื้นที่ปลูกอยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผลซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค	29 (24.2)	40 (33.3)	36 (30.0)	15 (12.5)	- (0.0)	2.30 (0.977)	น้อย	1
3.วัตถุอันตรายทางการเกษตร						2.67 (0.910)	ปานกลาง	
3.1 มิใช่วัตถุอันตรายทางการเกษตร(ไม่ตรงตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร)	12 (10.0)	69 (57.5)	28 (23.3)	9 (7.5)	2 (1.7)	2.33 (0.823)	น้อย	4
3.2 ไม่มีการสวมอุปกรณ์ป้องกันสารพิษทุกครั้ง	24 (20.0)	64 (53.3)	15 (12.5)	15 (12.5)	2 (1.7)	2.23 (0.965)	น้อย	5

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	น้อย	น้อย	ปาน	มาก	มาก			
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3.3 ไม่มีการจัดเก็บ วัตถุอันตรายทาง การเกษตรชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วนใน สถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการ ปนเปื้อนของสารแแต่ ละชนิด	15 (12.5)	60 (50.0)	27 (22.5)	10 (8.3)	8 (6.7)	2.47 (1.037)	น้อย	3
3.4 ไม่ได้ใช้ระบบ การจัดการศัตรูพืช แบบผสมผสานที่ เหมาะสมเพื่อลดการ ใช้วัตถุอันตราย	4 (3.3)	32 (26.7)	62 (51.7)	20 (16.7)	2 (1.7)	2.87 (0.788)	ปาน กลาง	2
3.5 ไม่มีการบันทึก และจัดทำบัญชี รายชื่อวัตถุอันตราย ทางการเกษตรที่เก็บ ไว้ในสถานที่เก็บ	3 (2.5)	19 (16.1)	26 (22.0)	61 (51.7)	9 (7.6)	3.46 (0.939)	มาก	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
4.การจัดการคุณภาพ ในกระบวนการผลิต ก่อนการเก็บเกี่ยว						3.13 (0.815)	ปาน กลาง	
4.1 ไม่ได้จัดทำ รายการและบันทึก ข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และ รายละเอียดของปัจจัย การผลิตที่สำคัญ	4 (3.3)	7 (5.8)	28 (23.3)	69 (57.5)	12 (10.0)	3.65 (0.866)	มาก	1
4.2 พื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้าย ปุ๋ย และสารปรับปรุงดิน หรือพื้นที่สำหรับ หมักปุ๋ยอินทรีย์ ไม่ได้ แยกเป็นสัดส่วนและ อยู่ในบริเวณที่ไม่เกิด การปนเปื้อนสู่พื้นที่ ปลูกพืชอาหารและ แหล่งน้ำ	5 (4.2)	17 (14.2)	76 (63.3)	22 (18.3)	- (0.0)	2.96 (0.703)	ปาน กลาง	2

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
4.3 ไม่ได้จัดให้มี สถานที่เก็บรักษา เครื่องมือและอุปกรณ์ การเกษตรเป็น สัดส่วน ปอดกัย และง่ายต่อการ นำไปใช้งาน	9 (7.5)	34 (28.3)	55 (45.8)	20 (16.7)	2 (1.7)	2.77 (0.877)	ปาน กลาง	3
5.การเก็บเกี่ยวและ การปฏิบัติหลังการ เก็บเกี่ยว						2.58 (0.829)	ปาน กลาง	
5.1 การเก็บเกี่ยวอาจมี การปนเปื้อนที่มีผล ต่อความปลอดภัยใน การบริโภค	7 (5.8)	46 (38.3)	41 (34.2)	26 (21.7)	- (0.0)	2.72 (0.871)	ปาน กลาง	1
5.2 ไม่มีการป้องกัน สัตว์เลื้อยไม่ให้อยู่ใน บริเวณปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสถานที่ เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ และเก็บรักษา	17 (14.2)	39 (32.5)	59 (49.2)	5 (4.2)	- (0.0)	2.43 (0.786)	ปาน กลาง	2
6.การพักผลิตผล การ ขนย้ายในแปลงปลูก และเก็บรักษา						2.63 (0.897)	ปาน กลาง	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
6.1 ไม่มีการใช้วัสดุปลูก รองพื้นในบริเวณพัก ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการ ปนเปื้อนจากสิ่งปนเปื้อน เศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตราย อื่นๆจากพื้นดิน	29 (24.2)	56 (46.7)	21 (17.5)	14 (11.7)	- (0.0)	2.17 (0.929)	น้อย	2
6.2 มีการใช้พาหนะที่ ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุ อันตรายทาง การเกษตรหรือปุ๋ยหรือ สารปรับปรุงบำรุงดิน รวมกับการขนย้าย หรือขนส่งผลิตผล	4 (3.3)	28 (23.3)	42 (35.0)	46 (38.3)	- (0.0)	3.08 (0.865)	ปาน กลาง	1
7.สัญลักษณ์ส่วน บุคคล						2.59 (0.739)	ปาน กลาง	
7.1 ผู้ที่สัมผัสกับ ผลิตผลโดยตรง ไม่มี การตรวจดูแล สัญลักษณ์ส่วนบุคคล อย่างสม่ำเสมอ	11 (9.2)	34 (28.3)	68 (56.7)	7 (5.8)	- (0.0)	2.59 (0.739)	ปาน กลาง	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
8. บันทึกข้อมูลและ การตามสอบ						3.54 (0.856)	มาก	
8.1 ไม่มีการบันทึก ข้อมูลการปฏิบัติก่อน และหลังการเก็บเกี่ยว ในขั้นตอนการปฏิบัติ ที่สำคัญที่มีผลต่อ คุณภาพของผลิตผล	4 (3.3)	11 (9.2)	31 (25.8)	72 (60.0)	2 (1.7)	3.48 (0.820)	มาก	2
8.2 ไม่มีการจัดเก็บ เอกสาร และ/หรือ บันทึกข้อมูลให้เป็น ปัจจุบันสำหรับการ ผลิตในฤดูกาลนั้น	4 (3.3)	5 (4.2)	42 (35.0)	53 (44.2)	16 (13.3)	3.60 (0.893)	มาก	1
- ขาดการติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง ที่สำนักงาน	7 (5.8)	28 (23.3)	58 (48.3)	25 (20.8)	2 (1.7)	2.89 (0.858)	ปาน กลาง	2
1. ด้านวิธีการส่งเสริม								
1.1 การส่งเสริมราย บุคคล						2.89 (0.892)	ปาน กลาง	
- ขาดการเยี่ยมเยียน จากเจ้าหน้าที่	12 (10.0)	37 (30.8)	53 (44.2)	14 (11.7)	4 (3.3)	2.68 (0.927)	ปาน กลาง	3
- ขาดการติดต่อทาง โทรศัพท์จาก เจ้าหน้าที่	1 (0.8)	34 (28.3)	42 (35.0)	38 (31.7)	5 (4.2)	3.10 (0.893)	ปาน กลาง	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการส่งเสริม	ระดับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1.2 การส่งเสริมแบบ กลุ่ม						3.07 (0.980)	ปาน กลาง	
- ขาดการจัดประชุม บรรยายอย่างต่อเนื่อง	12 (9.9)	33 (27.5)	39 (32.5)	34 (28.3)	2 (1.7)	2.84 (1.004)	ปาน กลาง	4
- ขาดการอบรมสาธิต อย่างต่อเนื่อง	3 (2.5)	37 (30.8)	35 (29.2)	43 (35.8)	2 (1.7)	3.03 (0.916)	มาก	2
- ขาดการฝึกอบรม อย่างสม่ำเสมอ	13 (10.8)	31 (25.8)	40 (33.3)	27 (22.5)	9 (7.5)	2.90 (1.103)	ปาน กลาง	3
- ขาดการทัศนศึกษา อย่างสม่ำเสมอ	- (0.0)	18 (15.0)	39 (32.5)	48 (40.0)	15 (12.5)	3.50 (0.898)	มาก	1
1.3 การส่งเสริมแบบ มวลชน						2.76 (1.002)	ปาน กลาง	
- ขาดการสนับสนุน สื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ เอกสารทาง วิชาการ	17 (14.2)	39 (32.5)	25 (20.8)	35 (29.2)	4 (3.3)	2.75 (1.125)	น้อย	2
- ขาดการเผยแพร่ผ่าน วิทยุกระจายเสียง	9 (7.5)	47 (39.2)	40 (33.3)	18 (15.0)	6 (5.0)	2.71 (0.982)	น้อย	3
- ขาดการเผยแพร่ทาง โทรทัศน์/ ภาพยนต์	11 (9.2)	46 (38.3)	43 (35.8)	13 (10.8)	7 (5.8)	2.66 (0.992)	น้อย	4
- ขาดการเผยแพร่ทาง สื่อออนไลน์/ อินเทอร์เน็ต	15 (12.4)	37 (30.6)	47 (39.2)	17 (14.2)	4 (3.3)	2.65 (0.984)	ปาน กลาง	5
- ขาดการจัด นิทรรศการ	7 (5.8)	24 (19.8)	53 (43.8)	31 (25.6)	5 (4.2)	3.03 (0.930)	ปาน กลาง	1

จากตารางที่ 4.6 ปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย
ปรากฏผลการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

ด้านการส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร

1. แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรมีระดับประเด็นปัญหาในการส่งเสริมในระดับน้อย เรียง
จาก น้ำที่ใช้มีสภาพ แวดล้อมซึ่งอาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์ สารเคมี และโลหะหนัก (2.53)
และไม่มีการจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน ทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูก
และพื้นที่โดยรอบ (2.40) ตามลำดับ

2. พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีระดับประเด็นปัญหาในการส่งเสริมในระดับน้อย โดย
พื้นที่ปลูกอยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผลซึ่งส่งผลกระทบต่อ
ความปลอดภัยของผู้บริโภค (2.30)

3. วัตถุดิบทราย พบว่า เกษตรกรมีระดับประเด็นปัญหาในการส่งเสริมในระดับปาน
กลาง เรียงจาก ไม่มีการบันทึกและจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุดิบทรายทางการเกษตรที่เก็บไว้ในสถานที่
เก็บการสวมอุปกรณ์ป้องกันสารพิษทุกครั้ง (3.46) ไม่ได้ใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
ที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้วัตถุดิบทราย (2.87) และไม่มีการจัดเก็บวัตถุดิบทรายทางการเกษตรชนิด
ต่างๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิด (2.47)
ตามลำดับ

4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีระดับ
ประเด็นปัญหาในการส่งเสริมในระดับปานกลาง เรียงจาก ไม่ได้จัดทำรายการและบันทึกข้อมูล
ปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ (3.65) พื้นที่เก็บรักษา ผสม
และขนย้าย ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน หรือพื้นที่สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์ ไม่ได้แยกเป็นสัดส่วนและอยู่
ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกพืชอาหารและแหล่งน้ำ (2.96) ไม่ได้จัดให้มีสถานที่เก็บ
รักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน (2.77)
ตามลำดับ

5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีระดับประเด็นปัญหา
ในการส่งเสริมในระดับปานกลาง เรียงจากการเก็บเกี่ยวอาจมีการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัย
ในการบริโภค (2.72) และไม่มีการป้องกันสัตว์เลื้อยไม่ให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงาน โดยเฉพาะ
สถานที่เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ และเก็บรักษา (2.43) ตามลำดับ

6. การพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา พบว่า เกษตรกรมีระดับ

ประเด็นปัญหาในการส่งเสริมในระดับปานกลาง เรียงจากมีการใช้พาหนะที่ขนย้าย
หรือขนส่งวัตถุดิบทรายทางการเกษตรหรือปุ๋ยหรือสารปรับปรุงบำรุงดิน รวมกับการขนย้ายหรือ

ขนส่งผลิตผล (3.08) และไม่มีการใช้วัสดุปรองพื้นในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่นๆจากพื้นดิน (2.17) ตามลำดับ

7. สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรมีระดับประเด็นปัญหาในการส่งเสริมในระดับปานกลาง โดยผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง ไม่มีการตรวจดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างสม่ำเสมอ (2.59)

8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า เกษตรกรมีระดับประเด็นปัญหาในการส่งเสริมในระดับมาก เนื่องจากไม่มีการจัดเก็บเอกสาร และ/หรือ บันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น (3.60) และไม่มีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวในขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตผล (3.48) ตามลำดับ

ด้านวิธีการส่งเสริม

1. การส่งเสริมรายบุคคล พบว่า เกษตรกรมีระดับประเด็นปัญหาในวิธีการส่งเสริมในระดับปานกลาง เนื่องจากขาดการติดต่อทางโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่ (3.10) ขาดการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองที่สำนักงาน (2.89) และขาดการเยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่ (2.68) ตามลำดับ

2. การส่งเสริมแบบกลุ่ม พบว่า เกษตรกรมีระดับประเด็นปัญหาในวิธีการส่งเสริมในระดับปานกลาง เนื่องจากขาดการทัศนศึกษาอย่างสม่ำเสมอ (3.50) ขาดการอบรมสาธิตอย่างต่อเนื่อง (3.03) ขาดการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ (2.90) และขาดการจัดประชุมบรรยายอย่างต่อเนื่อง (2.84) ตามลำดับ

3. การส่งเสริมแบบมวลชน พบว่า เกษตรกรมีระดับประเด็นปัญหาในวิธีการส่งเสริมในระดับมาก เนื่องจากขาดการจัดนิทรรศการ (3.03) ขาดการสนับสนุนสื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือเอกสารทางวิชาการ (2.75) ขาดการเผยแพร่ผ่านวิทยุกระจายเสียง (2.71) ขาดการเผยแพร่ทางโทรทัศน์/ ภาพยนตร์ (2.66) ขาดการเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์/อินเทอร์เน็ต (2.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ภาพรวมประเด็นปัญหาในการส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ
ลำไยของเกษตรกรและวิธีการส่งเสริม

ประเด็นปัญหาการส่งเสริม	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D	ความหมาย	อันดับ
ด้านมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี				
1. แหล่งน้ำ	2.47	1.137	น้อย	7
2. พื้นที่ปลูก	2.30	0.977	น้อย	8
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร	2.67	0.910	ปานกลาง	3
4. การจัดการคุณภาพใน กระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	3.13	0.815	ปานกลาง	2
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลัง การเก็บเกี่ยว	2.58	0.829	ปานกลาง	6
6. การพักผลผลิต การขนย้ายใน แปลงปลูกและเก็บรักษา	2.63	0.897	ปานกลาง	4
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล	2.59	0.739	ปานกลาง	5
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ	3.54	0.856	มาก	1
ด้านการส่งเสริม				
1. การส่งเสริมรายบุคคล	2.89	0.892	ปานกลาง	2
2. การส่งเสริมแบบกลุ่ม	3.07	0.980	ปานกลาง	1
3. การส่งเสริมแบบมวลชน	2.76	1.002	ปานกลาง	3

2. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร มีผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร

N = 120

ประเด็นการเสนอแนะ	ระดับของข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. แหล่งน้ำ						3.78 (1.428)	มาก	
1.1 ควรจัดหาแหล่งน้ำที่มี สภาพแวดล้อมไม่ ก่อให้เกิดการปนเปื้อน จุลินทรีย์ สารเคมี และ โลหะหนัก	5 (4.1)	6 (5.0)	49 (40.5)	40 (33.1)	20 (16.5)	3.53 (0.969)	มาก	2
1.2 ควรมีการให้ความรู้ใน การจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้น จากการใช้งาน เพื่อลด ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม	8 (6.7)	6 (5.0)	17 (14.2)	34 (28.3)	55 (45.8)	4.02 (1.888)	มาก	1
2. พื้นที่ปลูก						4.52 (0.696)	มากที่สุด	
2.1 ควรมีการนำดินไป ตรวจค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อ นำไปปรับใช้ในพื้นที่	- (0.0)	- (0.0)	6 (5.0)	36 (30.0)	78 (65.0)	4.60 (0.586)	มากที่สุด	1
2.2 ควรมีการให้ความรู้ หากมีการใช้สารเคมีที่ใช้ รมหรือราดดินเพื่อฆ่าเชื้อ ในดินหรือวัสดุปลูก ให้ บันทึกข้อมูลชนิดสารเคมี วันที่ใช้ อัตราส่วนและ วิธีใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน	- (0.0)	3 (2.5)	15 (12.5)	29 (24.2)	73 (60.8)	4.43 (0.806)	มากที่สุด	2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการเสนอแนะ	ระดับของข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3.วัตถุอันตรายทางการเกษตร						4.03 (0.746)	มาก	
3.1 ควรมีการให้ความรู้ หากมีการใช้วัตถุ อันตรายทางการเกษตร ต้องใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของ กรมวิชาการเกษตร	- (0.0)	- (0.0)	13 (10.8)	32 (26.7)	75 (62.5)	4.51 (0.685)	มาก ที่สุด	1
3.2 มีการสาธิตการสวม อุปกรณ์ป้องกันสารพิษ	2 (1.7)	- (0.0)	20 (16.5)	73 (60.3)	25 (20.8)	3.99 (0.727)	มาก	3
3.3 ควรมีการแนะนำ เรื่องการจัดเก็บวัตถุ อันตรายทางการเกษตร ชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการปนเปื้อน ของสารแต่ละชนิด	2 (1.7)	3 (2.5)	17 (14.2)	57 (47.5)	41 (34.2)	4.10 (0.854)	มาก	2
3.4 ควรมีการใช้ระบบ การจัดการศัตรูพืชแบบ ผสมผสานที่เหมาะสม เพื่อลดการใช้วัตถุ อันตราย	- (0.0)	3 (2.5)	39 (32.5)	59 (49.2)	19 (15.8)	3.78 (0.735)	มาก	4
3.5 ควรมีการบันทึกและ จัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุ อันตรายทางการเกษตรที่ เก็บไว้ในสถานที่เก็บ	- (0.0)	3 (2.5)	40 (33.3)	59 (49.2)	18 (15.0)	3.77 (0.730)	มาก	5

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการเสนอแนะ	ระดับของข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
						3.92 (0.731)	มาก	
4.1 ควรมีการอบรมการจัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดการผลิตที่สำคัญ	- (0.0)	- (0.0)	21 (17.4)	66 (55.0)	33 (27.5)	4.10 (0.667)	มาก	1
4.2 ควรมีการจัดการพื้นที่เก็บรักษา ผสมและขนย้าย ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน แยกเป็นสัดส่วนและอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกพืชอาหารและแหล่งน้ำ	- (0.0)	6 (5.0)	39 (32.5)	55 (45.8)	20 (16.7)	3.74 (0.794)	มาก	2
5.การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว						4.04 (0.716)	มาก	
5.1 ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องลักษณะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค	- (0.0)	- (0.0)	10 (8.3)	62 (51.7)	48 (40.0)	4.32 (0.622)	มาก	1

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการเสนอแนะ	ระดับของข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
5.2 ควรมีการป้องกันสัตว์ เลี้ยงไม่ให้อยู่ในบริเวณ ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะ สถานที่เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ และเก็บรักษา	- (0.0)	5 (4.1)	42 (35.0)	50 (41.7)	23 (19.2)	3.76 (0.810)	มาก	2
6.การพักผลิตผล การขน ย้ายในแปลงปลูกและเก็บ รักษา						3.69 (0.719)	มาก	
6.1 ควรมีการจัดหาวัสดุ รองพื้นในบริเวณพัก ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วเพื่อ ป้องกันการปนเปื้อนจาก สิ่งปฏิกูล เศษดินและสิ่ง สกปรก หรือสิ่งที่เป็น อันตรายอื่นๆจากพื้นดิน	- (0.0)	- (0.0)	33 (27.5)	62 (51.7)	25 (20.8)	3.93 (0.694)	มาก	1
6.2 ควรมีการแยกพาหนะ ขนย้ายผลิตผลทางการ เกษตร กับพาหนะขนย้าย สาธิตทางการเกษตร	- (0.0)	9 (7.5)	57 (47.5)	45 (37.5)	9 (7.5)	3.45 (0.743)	ปาน กลาง	2
7.สัญลักษณ์ส่วนบุคคล						3.77 (0.641)	มาก	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการเสนอแนะ	ระดับของข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
7.1 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตภัณฑ์ โดยตรงควรมีการดูแล สุขลักษณะส่วนบุคคล และมีวิธีการป้องกันไม่ให้ เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์	- (0.0)	- (0.0)	41 (34.2)	65 (54.2)	14 (11.7)	3.77 (0.641)	มาก	1
8. บันทึกข้อมูลและการ ตามสอบ						3.89 (0.655)	มาก	
8.1 ควรมีการจัดบันทึก ข้อมูลการใช้น้ำที่มี รายละเอียดต่างๆ เช่น ชนิดพืช วันที่ สถานที่ และปริมาณน้ำที่ใช้	- (0.0)	- (0.0)	29 (24.2)	81 (67.5)	10 (8.3)	3.84 (0.549)	มาก	3
8.2 ควรมีการจัดบันทึก ข้อมูลการปฏิบัติก่อนและ หลังการเก็บเกี่ยวใน ขั้นตอนการปฏิบัติที่ สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพ ของผลิตภัณฑ์	- (0.0)	3 (2.5)	20 (16.7)	72 (60.0)	25 (20.8)	3.99 (0.692)	มาก	1
8.3 ควรมีการจัดเก็บ เอกสาร และ/หรือ บันทึก ข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน สำหรับการผลิตในฤดูกาล นั้น	- (0.0)	3 (2.5)	32 (26.7)	64 (53.3)	21 (17.5)	3.86 (0.725)	มาก	2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการเสนอแนะ	ระดับของข้อเสนอแนะ					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. ด้านวิธีการส่งเสริม								
1.1 การส่งเสริม รายบุคคล						3.81 (0.710)	มาก	
- ควรมีการเขียน จากเจ้าหน้าที่สมัคร	- (0.0)	- (0.0)	11 (9.2)	48 (40.0)	61 (50.8)	4.42 (0.656)	มาก	1
- ควรติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ด้วยตนเองที่ สำนักงาน	- (0.0)	2 (1.7)	46 (38.3)	50 (41.7)	22 (18.3)	3.77 (0.764)	มาก	2
- ควรติดต่อกับ โทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่	- (0.0)	13 (10.8)	71 (59.2)	30 (25.0)	6 (5.0)	3.24 (0.710)	ปาน กลาง	3
1.2 การส่งเสริมแบบ กลุ่ม						4.12 (0.747)	มาก	
- ควรมีการจัดประชุม บรรยายอย่างสมัคร	- (0.0)	3 (2.5)	12 (10.0)	44 (36.7)	61 (50.8)	4.36 (0.764)	มาก	1
- ควรมีการสาธิตจาก เจ้าหน้าที่อย่าง สมัคร	- (0.0)	3 (2.5)	23 (19.2)	71 (59.2)	23 (19.2)	3.95 (0.696)	มาก	3
- ควรมีการฝึกอบรม จากเจ้าหน้าที่สมัคร	- (0.0)	- (0.0)	38 (31.4)	39 (32.2)	43 (35.5)	4.04 (0.824)	มาก	2
- ควรมีการจัดทัศน ศึกษา	- (0.0)	8 (6.7)	62 (51.7)	43 (35.8)	7 (5.8)	3.41 (0.704)	ปาน กลาง	4

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N = 120

ประเด็นการเสนอแนะ	ระดับของข้อเสนอแนะ					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อันดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1.3 การส่งเสริมแบบ มวลชน						3.79 (0.762)	มาก	
- ควรมีการจัดสื่อ สิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ เอกสารทางวิชาการ	- (0.0)	- (0.0)	16 (13.3)	34 (28.3)	70 (58.3)	4.45 (0.720)	มาก	1
- ควรมีการเผยแพร่ผ่าน วิทยุกระจายเสียง	- (0.0)	9 (7.5)	47 (39.2)	49 (40.8)	15 (12.5)	3.58 (0.805)	มาก	4
- ควรมีการเผยแพร่ทาง โทรทัศน์/ ภาพยนต์	- (0.0)	6 (5.0)	40 (33.3)	56 (46.7)	18 (15.0)	3.72 (0.779)	มาก	3
- ควรมีการเผยแพร่ทาง สื่อออนไลน์/ อินเทอร์เน็ต	- (0.0)	9 (7.5)	14 (11.7)	73 (60.8)	24 (20.0)	3.93 (0.786)	มาก	2
- ควรมีการจัด นิทรรศการให้ความรู้	- (0.0)	13 (10.8)	68 (56.7)	33 (27.5)	6 (5.0)	3.27 (0.719)	ปาน กลาง	5

ตารางที่ 4.9 ภาพรวมด้านข้อเสนอแนะในการส่งเสริมมาตรฐานการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรและด้านวิธีการส่งเสริม ปรัชญาผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ประเด็นการส่งเสริม	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D	ความหมาย	อันดับ
ด้านมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี				
1. แหล่งน้ำ	3.78	1.428	มาก	6
2. พื้นที่ปลูก	4.52	0.696	มากที่สุด	1
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร	4.03	0.746	มาก	3
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	3.92	0.731	มาก	4
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	4.04	0.716	มาก	2
6. การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา	3.69	0.719	มาก	8
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล	3.77	0.641	มาก	7
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ	3.89	0.655	มาก	5
ด้านการส่งเสริม				
1. การส่งเสริมรายบุคคล	3.81	0.710	มาก	2
2. การส่งเสริมแบบกลุ่ม	4.12	0.747	มาก	1
3. การส่งเสริมแบบมวลชน	3.79	0.762	มาก	3

จากตารางที่ 4.9 ภาพรวมด้านข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรและด้านวิธีการส่งเสริม ปรัชญาผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรในแต่ละด้าน ในภาพรวมมีการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) โดยในด้านแหล่งน้ำ (3.78) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 6 ด้านพื้นที่ปลูก (4.52) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 1 ด้านวัตถุอันตราย (4.03) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว (3.92) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 4 ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (4.04) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 2 ด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา (3.69) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 8 ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล (3.77)

อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 7 และด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ (3.89) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 5

2. ด้านวิธีการส่งเสริมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 โดยวิธีการส่งเสริมแบบบุคคล (3.81) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม (4.12) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 1 และการส่งเสริมแบบมวลชน (3.79) อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 3

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญ ส่วนประกอบด้วย สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) สภาพการผลิตลำไยของเกษตรกร (3) การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการศึกษาวิจัยคือ เกษตรกรที่ปลูกลำไยในตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2564 จำนวนทั้งหมด 120 ราย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) สภาพพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ผลิตลำไยของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 3) การส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า เท่ากับ 0.935 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะการส่งเสริมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า เท่ากับ 0.932 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

1) สภาพทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.8 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 59.48 ปี เกษตรกรร้อยละ 35.0 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนสมาชิกภายในครัวเรือนเฉลี่ย 3.33 คน เกษตรกรร้อยละ 47.50 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกลำไยมีประสบการณ์ในการผลิตลำไยเฉลี่ย 22.03 ปี การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย ค่าเฉลี่ย 0.93 ครั้ง/ปี และร้อยละ 53.3 ได้รับรู้ข่าวสาร คำแนะนำ และความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จากกรมส่งเสริมการเกษตร

2) สภาพทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตลำไยเฉลี่ยจำนวน 2.02 คน มีพื้นที่การผลิตลำไยเฉลี่ย 5.72 ไร่ ร้อยละ 100.0 มีที่ดินในการผลิตลำไยเป็นของตนเอง มีปริมาณผลผลิตค่าเฉลี่ย 7,336.25 กิโลกรัม/ปี ราคาผลผลิตเฉลี่ย 12.41 บาท/กิโลกรัม มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไยเฉลี่ย 69,808.33 บาท/ปี มีต้นทุนในการผลิตลำไยเฉลี่ย 21,354.16 บาท/ปี เป็นทุนของตนเองร้อยละ 100.0

1.3.2 การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกร มีการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ใน 8 ประเด็น 1) แหล่งน้ำ เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับมาก โดยน้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์ สารเคมีและโลหะหนัก (4.16) 2) พื้นที่ปลูก เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับมาก โดยหากมีการใช้สารเคมีที่ไร่หรือราดดินเพื่อนำเชื้อในดินหรือวัสดุปลูก ให้บันทึกข้อมูลชนิดสารเคมี วันที่ใช้อัตราส่วนและวิธีใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน (3.70) 3) วัตถุดิบทรายทางการเกษตร เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับมาก โดยมีการสวมอุปกรณ์ป้องกันสารพิษทุกครั้ง (4.34) 4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับปานกลาง โดยพื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้าย ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน หรือพื้นที่สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์ ต้องแยกเป็นสัดส่วนและอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกพืชอาหารและแหล่งน้ำ (3.38) 5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับมาก โดยการเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค (3.84) 6) การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับปานกลาง โดยมีการใช้วัสดุปูรองพื้นในบริเวณพัก

ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่นๆจากพื้นดิน (3.89) 7) สุขลักษณะส่วนบุคคล เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ มาก โดยผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกัน ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล (3.63) 8) บันทึกข้อมูลและการตามสอบ เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับ ปานกลาง เรียงจากมีบันทึกข้อมูลการใช้น้ำที่มีรายละเอียดต่างๆ เช่น ชนิดพืช วันที่ สถานที่ และ ปริมาณน้ำที่ใช้ (3.23)

ด้านวิธีการส่งเสริม แบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ 1) การส่งเสริมรายบุคคล เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับปานกลาง เรียงจากการเยี่ยมเยียน (4.02) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ด้วยตนเองที่สำนักงาน (3.60) การติดต่อทางโทรศัพท์ (2.95) ตามลำดับ 2) การส่งเสริมแบบกลุ่ม เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับมาก เรียงจากการจัดประชุมบรรยาย (4.18) การ สาธิต (3.53) การฝึกอบรม (3.82) และการทัศนศึกษา (2.90) ตามลำดับ 3) การส่งเสริมแบบมวลชน เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมในระดับปานกลาง เรียงจากสื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ เอกสาร ทางวิชาการ (4.08) การเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ / อินเทอร์เน็ต (3.64) การเผยแพร่ทางโทรทัศน์/ ภาพยนตร์ (3.47) การเผยแพร่ผ่านวิทยุกระจายเสียง (3.39) และการจัดนิทรรศการ (2.74) ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุปภาพรวมของการส่งเสริมการมาตรฐานปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับลำไยของเกษตรกร พบว่า มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยเรียงจาก ด้านวัตถุดิบอันตราย ทางการเกษตร ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ด้านพื้นที่ปลูก ด้านแหล่งน้ำ ด้าน สุขลักษณะส่วนบุคคล ด้านการพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา ด้านการจัดการ คุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว และด้านบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ส่วนใน วิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรมีการได้รับการส่งเสริมในระดับมาก โดยเรียงจาก การส่งเสริมแบบ กลุ่ม การส่งเสริมรายบุคคล และการส่งเสริมแบบมวลชน

1.3.3 ปัญหาการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีของเกษตรกรใน 8 ประเด็น 1) แหล่งน้ำ เกษตรกรมีระดับปัญหาในการผลิตลำไยตาม มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับน้อย โดยน้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่มีสภาพแวดล้อมซึ่ง ก่อให้เกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์ สารเคมีและโลหะหนัก (2.53) 2) พื้นที่ปลูก เกษตรกรมีระดับ ปัญหาในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับน้อย โดยพื้นที่ปลูกอยู่ใน สภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผลซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของ ผู้บริโภค (2.30) 3) วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร เกษตรกรมีระดับปัญหาในการผลิตลำไยตามการ

ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับปานกลาง โดยไม่มีการบันทึกและจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุดิบทางการเกษตรที่เก็บไว้ในสถานที่เก็บ (3.46) 4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีระดับปัญหาในการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับปานกลาง โดยไม่ได้จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ (3.65) 5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีระดับปัญหาในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับปานกลาง โดยการเก็บเกี่ยวอาจมีการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค (2.72) 6) การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก และเก็บรักษา เกษตรกรมีระดับปัญหาในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับปานกลาง โดยมีการใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบทางการเกษตรหรือปุ๋ยหรือสารปรับปรุงบำรุงดิน รวมกับการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล (3.08) 7) สุขลักษณะส่วนบุคคล เกษตรกรมีระดับปัญหาในการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับปานกลาง ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง ไม่มีการตรวจสอบสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างสม่ำเสมอ (2.59) 8) บันทึกข้อมูลและการตามสอบ เกษตรกรมีระดับปัญหาในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับมาก โดยไม่มีการจัดเก็บเอกสาร และ/หรือ บันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น (3.60)

ด้านวิธีการส่งเสริมแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ 1) การส่งเสริมรายบุคคล เกษตรกรมีระดับปัญหาในส่งเสริมในระดับปานกลาง โดยขาดการติดต่อทางโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่ (3.10) 2) การส่งเสริมแบบกลุ่ม เกษตรกรมีระดับปัญหาในส่งเสริมในระดับปานกลาง โดยขาดการทัศนศึกษาอย่างสม่ำเสมอ (3.50) 3) การส่งเสริมแบบมวลชน เกษตรกรมีระดับปัญหาในส่งเสริมในระดับปานกลาง ขาดการจัดนิทรรศการ (3.03)

กล่าวโดยสรุปภาพรวมของปัญหาการส่งเสริมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยเรียงจาก ด้านบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ด้านวัตถุดิบทางการเกษตร ด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ด้านแหล่งน้ำ และด้านพื้นที่ปลูก ส่วนในวิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยเรียงจาก การส่งเสริมแบบกลุ่ม การส่งเสริมรายบุคคล และการส่งเสริมแบบมวลชน

1.3.4 ข้อเสนอแนะการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรข้อเสนอแนะการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรใน 8 ประเด็น 1) แหล่งน้ำ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในกานส่งเสริมใน

การผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับมาก โดยควรมีการให้ความรู้ในการจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งานเพื่อลดความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (4.02) 2) พื้นที่ปลูก เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในกานส่งเสริมในการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับมากที่สุด โดยควรมีการนำดินไปตรวจค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่ (4.60) 3) วัตถุประสงค์รายทางการเกษตร เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในกานส่งเสริมในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับมาก โดยควรมีการให้ความรู้หากมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร (4.51) 4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในกานส่งเสริมในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับมาก โดยควรมีการอบรมการจัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิตแหล่งที่มา และรายละเอียดการผลิตที่สำคัญ (4.10) 5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในกานส่งเสริมในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับมาก โดยควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค (4.32) 6) การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในกานส่งเสริมในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับมาก โดยควรมีการจัดหาวัสดุปูรองพื้นในบริเวณพักผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดิน และสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่น ๆ จากพื้นดิน (3.93) 7) สุขลักษณะส่วนบุคคล เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในกานส่งเสริมในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับมาก โดยผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรงควรมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล (3.77) 8) บันทึกข้อมูลและการตามสอบ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในกานส่งเสริมในการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีระดับมาก โดยควรมีการจดบันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวในขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตผล (3.99)

ด้านวิธีการส่งเสริมแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ 1) การส่งเสริมรายบุคคล เกษตรกรมีระดับข้อเสนอแนะในส่งเสริมในระดับมาก โดยควรมีการเยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่สม่ำเสมอ (4.42) 2) การส่งเสริมแบบกลุ่ม เกษตรกรมีระดับข้อเสนอแนะในส่งเสริมในระดับมาก โดยควรมีการจัดประชุมบรรยายอย่างสม่ำเสมอ (4.36) 3) การส่งเสริมแบบมวลชน เกษตรกรมีระดับข้อเสนอแนะในส่งเสริมในระดับมากควรมีการจัดสื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ เอกสารทางวิชาการ (4.45)

กล่าวโดยสรุปภาพรวมของข้อเสนอแนะในการส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร พบว่า มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมในระดับมาก โดย

เรียงจาก ด้านพื้นที่ปลูก ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ด้านวัตถุดิบทรายทาง การเกษตร ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ด้านบันทึกข้อมูลและการ ตามสอบ ด้านแหล่งน้ำ ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล และด้านการพักผลิตผล การขนย้ายในแปลง ปลูกและเก็บรักษา ส่วนในวิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการปฏิบัติ ในระดับปานกลาง โดยเรียงจาก การส่งเสริมแบบกลุ่ม การส่งเสริมรายบุคคล และการส่งเสริมแบบ มวลชน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกร ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และ สังคมของเกษตรกร สภาพการการผลิตลำไยของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร และปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร มีประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

2.1.1 สภาพทางสังคม

1) เพศ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.8 เป็นเพศชาย เนื่องจากขั้นตอน การผลิตลำไยต้องใช้แรงงานเป็นหลัก เช่น การใส่ปุ๋ย พ่นฮอร์โมน การฉีดพ่นสารเคมี เป็นต้น ซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของการันต์ กันใหม่ (2562: 54) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการ ผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก พบว่า เกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับหนึ่งฤทัย กองน้า (2561: 45) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริม การผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดแพร่ ซึ่งพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกลำไยส่วนใหญ่เป็นเพศ ชาย

2) อายุ พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 59.48 ปี เนื่องจากเป็นแรงงาน ช่วงวัยกลางคนในพื้นที่จะประกอบอาชีพทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้มีแรงงานภาค การเกษตรมีอายุที่ใกล้เข้าสู่แรงงานผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ คือ บุคคลซึ่งมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของสรินทร์ ดันเส้า (2562) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.8 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี

3) ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 35.0 จบการศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากบริบทพื้นที่อยู่ใกล้กับสถานศึกษาทำให้เกษตรกรเข้าถึงระบบ

การศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ หนึ่งฤทัย กองนำ (2561, น.45) พบว่าเกษตรกรผู้ปลูก ลำไยส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.4 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการันต์ กันใหม่ (2562, น.55) ที่เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.4 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาเช่นกัน

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 66.6 มีจำนวนสมาชิกภายในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.33 คน เนื่องจากการแยกครัวเรือนทำให้จำนวนสมาชิกครัวเรือนค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับการศึกษา ของเสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริ (2561, น.46) พบว่า มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 3.14 คน

5) การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.5 เป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ปลูกลำไย เนื่องจากภายในพื้นที่มีการรวมกลุ่มเกษตรกรการทำสวน ซึ่งมีความ สอดคล้องกับการศึกษาของภาวิณี นันตะสิงห์ (2562, น. 50) พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 100.0 เป็น สมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร โดยเกษตรกรร้อยละ 66.7 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร รองลงมา ร้อย ละ 60.0 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

6) ประสบการณ์ในการผลิตลำไย พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ ในการผลิตลำไยเฉลี่ย 22.03 ปี เนื่องจากเกษตรกรมีการผลิตลำไยมาอย่างยาวนาน ซึ่งใกล้เคียงกับ งานวิจัยของภาวิณี นันตะสิงห์ (2562, น. 51) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูก ลำไยเฉลี่ย 19.21 ปี และการันต์ กันใหม่ (2562, น. 56) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 36.1 มีประสบการณ์ ทำสวนลำไยเฉลี่ย 13.32 ปี

7) การเข้ารับการอบรม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 66.5 เคยได้รับการ อบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย 1 ครั้ง/ปี เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ กลุ่มแปลงใหญ่ลำไยซึ่งได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับวสันต์ ธรรม สอน (2563, น.36) ได้ศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับลำไย ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.3 ได้รับการศึกษาดูงานจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้งต่อปี

8) แหล่งการรับรู้ข่าวสาร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 53.3 มีแหล่งการ รับรู้ข่าวสาร คำแนะนำ และความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากกรม ส่งเสริมการเกษตร

เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้เข้าไปให้ความรู้ และเป็น หน่วยงานในพื้นที่ใกล้ชิดกับเข้าใจสภาพพื้นที่โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสรินทร์ ดัน เสา (2562, น. 59) พบว่าเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ ลำไย ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.8 มาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอำเภอ จึงทำให้เกิดความใกล้ชิด

ระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ฯ และจึงเกิดการรับรู้ข่าวสาร คำแนะนำ และความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตามไปด้วย

2.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตลำไย พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตลำไยเฉลี่ยจำนวน 2.02 คน เนื่องจากมีการใช้แรงงานภายในครัวเรือนจำนวนเฉลี่ยของแรงงานจึงใกล้เคียงกับจำนวนเฉลี่ยของสมาชิกครัวเรือนสอดคล้องกับงานวิจัยของเสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริ (2561, น.49) ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน ร้อยละ 47.9 มีจำนวนแรงงานผลิตลำไยนอกฤดูเฉลี่ย 2.13 คน

2) พื้นที่ทำการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่การผลิตลำไยเฉลี่ย 5.72 ไร่ โดยร้อยละ 100.0 เนื่องจากเกษตรกรมีที่ดินในการผลิตลำไยเป็นของตนเอง จึงมีพื้นที่จำกัดในการทำการเกษตรสอดคล้องกับงานวิจัยของสรินทร์ ต้นเส้า (2562, น. 75) พบว่าขนาดพื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด ส่วนใหญ่ของเกษตรกรร้อยละ 50.6 มีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 5.46 ไร่

3) ปริมาณผลผลิต พบว่า เกษตรกรมีปริมาณผลผลิตลำไยเฉลี่ย 1,226 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งมีปริมาณผลผลิตใกล้เคียงกับการศึกษาของเสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริ (2561: น. 55) พบว่าเกษตรกรมีผลผลิตลำไยเฉลี่ย 1,068.00 กิโลกรัมต่อไร่ และการศึกษาของการ์นต์ กันใหม่ (2562: น. 59) พบว่าปริมาณผลผลิตลำไยเฉลี่ย 1,360 กิโลกรัมต่อไร่

4) ราคาผลผลิต พบว่า เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตในราคาเฉลี่ย 12.41 บาท/กิโลกรัม เนื่องจากราคาผลผลิตของเกษตรกรขึ้นอยู่กับกลไกของตลาด ส่วนการศึกษาของเสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริ (2561: 55) พบว่ามีการจำหน่ายผลผลิตในราคาเฉลี่ย 18.51 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนการศึกษาของการ์นต์ กันใหม่ (2562: น. 58) พบว่ามีราคาจำหน่ายลำไยเฉลี่ย 23.00 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนการศึกษาของวสันต์ ธรรมสอน (2563: น. 41) พบว่ามีราคาจำหน่ายผลผลิตลำไยเฉลี่ย 13.67 บาทต่อกิโลกรัม

5) รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไย พบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 69,808.33 บาท/ปี ซึ่งเนื่องจากรายได้ของเกษตรกรจะขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตและจำนวนพื้นที่การเกษตร สอดคล้องกับการศึกษาของเสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศิริ (2561, น. 49) ที่เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตลำไยเฉลี่ย 69,814.32 บาท/ปี

6) ต้นทุนในการผลิตลำไย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายเฉลี่ย 21,354.16 บาท/ปี

เนื่องจากขึ้นอยู่กับ การบำรุงและดูแลต้นลำไยของเกษตรกร โดย การศึกษาของภาวิณี นันตะสิงห์ (2562, น. 53) พบว่าเกษตรกรมีรายจ่ายเงินลงทุนผลิตลำไยเฉลี่ย 13,375.00 บาท ส่วนการันต์ กันใหม่ (2562: น. 60) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตลำไย ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก พบว่ามีต้นทุนการผลิต ลำไยเฉลี่ย 17,128.94 บาท

7) แหล่งเงินทุนการผลิต พบว่าเกษตรกรร้อยละ 100.0 มีแหล่ง เงินทุนการผลิตจากทุนของตนเอง เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่การเกษตรไม่มากนัก จึงใช้เงินทุนของ ตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของภาวิณี นันตะสิงห์(2562, น. 55) ส่วนใหญ่ของเกษตรกร ร้อยละ 98.7 มีแหล่งเงินทุนจากการกู้เงินมาใช้ในการผลิตลำไยจากแหล่งสินเชื่อ โดยร้อยละ 78.6 กู้ เงินจาก ธ.ก.ส.

จากข้อมูลสภาพพื้นฐานของเกษตรกร พบว่า ข้อมูลที่สำคัญที่ส่งผล กระทบต่อการดำเนินงานการส่งเสริมผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกรในตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ในเรื่องของอายุของเกษตรกร ที่มีอายุเฉลี่ย 59.48 ปี ซึ่งเป็นแรงงานที่ใกล้เข้าสู่แรงงานผู้สูงอายุ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ และสภาพร่างกายที่ไม่ เอื้ออำนวยต่อการใช้แรงงานหนัก รวมไปถึงระดับการศึกษาของเกษตรกร รวมไปถึงการอบรม เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไย ทำให้ยังขาดองค์ความรู้ในการปฏิบัติตาม มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยแต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งการเรียนรู้ข่าวสาร คำแนะนำ และความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงมีบทบาทสำคัญต่อการ เรียนรู้ของเกษตรกร ในการหาวิธีการที่เหมาะสมต่อเกษตรกรในพื้นที่

2.2 สภาพการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

2.2.1 อายุเฉลี่ยของลำไย พบว่า อายุเฉลี่ยของลำไยของเกษตรกร 14.58 ปี เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับประสิทธิภาพการทำการเกษตรของเกษตรกร

2.2.2 ระยะปลูกลำไย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 22.5 มีระยะปลูกลำไย 6x6 เมตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของเสฏฐวุฒิ มิ่งมงคลศศิธร (2561) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกลำไยในระยะ 6x6

2.2.3 ลักษณะการผลิตลำไย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.5 มีการผลิตในฤดู เนื่องจาก

2.2.4 ลักษณะดินที่ปลูกลำไย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.3 มีดินที่ปลูกเป็น ดินร่วนปนทราย เนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลริมปิง เป็นพื้นที่ดอน ที่มีลักษณะเป็นดินร่วนปน

ทราย ที่มีการระบายน้ำได้ดี มีความอุดมสมบูรณ์ของดินดีเหมาะสมต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของเสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศศิธร (2561) พบว่าลักษณะดินที่ปลูกลำไย คือ ดินร่วน

2.2.5 พันธุ์ลำไย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 100.0 มีการปลูกลำไยพันธุ์อีดอ เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่ได้รับความนิยมรสชาติหวาน เมล็ดเล็ก ทนแล้งได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของเสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศศิธร (2561) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกลำไยพันธุ์อีดอ

2.2.6 แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 95.0 มีแหล่งน้ำเป็นของตนเอง เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่การเกษตรเป็นของตนเอง จึงสร้างแหล่งน้ำไว้ใช้เองในฤดูแล้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของเสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศศิธร (2561) พบว่าแหล่งน้ำของเกษตรกรที่ใช้ในการทำ การเกษตรเป็นน้ำบาดาล

2.2.7 การใส่ปุ๋ย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีการใส่ปุ๋ยเคมี มีการพ่น สอร์โม่เฉลี่ย 7.02 ครั้ง/ปี เนื่องจากการใส่ปุ๋ยและการพ่นสอร์โม่เป็นการบำรุงดินและใบ ในช่วง ติดผลและหลังเก็บเกี่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของสรินทร์ ดันเส้า (2561) พบว่าเกษตรกรมีการดูแล ใส่ปุ๋ย พ่นสอร์โม่ และกำจัดศัตรูพืช

2.2.8 การตัดแต่งกิ่ง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีการตัดแต่งกิ่งลำไย เนื่องจากการตัดแต่งกิ่งเป็นวิธีการเร่งการแตกใบอ่อน ลดการระบาดของโรคและแมลง สอดคล้อง กับงานวิจัยของเสกฐวุฒิ มิ่งมงคลศศิธร (2561) พบว่ามีการตัดแต่งกิ่งลำไย

2.2.9 การตัดแต่งช่อ พบว่า เกษตรกรไม่มีการตัดแต่งช่อผลลำไย เนื่องจาก ขาดองค์ความรู้ในการตัดแต่งช่อผลและแรงงานในการตัดแต่งช่อผล อีกทั้งเกิดความเสียหาย ผลผลิตที่ต้องตัดทิ้ง

2.2.10 วิธีการจำหน่ายผลผลิตลำไย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 85.0 มีการ จำหน่ายผลผลิตแบบสดรูปร่าง เนื่องจากการจำหน่ายง่ายต่อการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลัง การเก็บเกี่ยว แต่ทำให้เกษตรกรได้ราคาต่ำกว่าการจำหน่ายแบบอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของสริ นทร์ ดันเส้า (2561) ที่มีการขายผลผลิตเพื่ออบแห้ง (รูปร่าง) ร้อยละ 47.4

2.2.11 ช่องทางการจำหน่ายผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 91.7 มีการนำ ผลผลิตไปขายเอง เนื่องจากภานำพื้นที่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตหลายจุด ซึ่งง่ายต่อการไปขายของ เกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของสรินทร์ ดันเส้า (2561) ซึ่งพบว่าการจำหน่ายผลผลิตให้กับ พ่อค้าภายในจังหวัด

2.3 การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ใน ภาพรวมมีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายใน 6 ประเด็น ดังนี้

2.3.1 แหล่งน้ำ สุขลักษณะบุคคล พบว่า เกษตรกรมีการส่งเสริมในระดับ

มาก ในเรื่องแหล่งปลูกลำไยมีปริมาณน้ำเพียงพอที่จะใช้ในการผลิตลำไยให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ที่ร้อยละ 95.0 มีแหล่งน้ำทำการผลิตลำไยเนื่องจากมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น สระน้ำ และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และมีการจัดการพื้นที่ปลูกไม่ให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายจากการใช้สารเคมีต่อผลิตซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค และมีการดูแลสุขภาพลักษณะส่วนบุคคลไม่ให้มีการปนเปื้อนสู่ผลผลิต

2.3.2 พื้นที่ปลูกพบว่าเกษตรกรมีการส่งเสริมเฉลี่ย 3.70 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรให้ความสำคัญต่อพื้นที่ปลูก และไม่มีการปนเปื้อนที่อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตของเกษตรกรได้

2.3.3 วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีการส่งเสริมเฉลี่ย 3.99 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรมีผลต่อผลผลิตทางการเกษตร และความปลอดภัยต่อสุขภาพลักษณะของเกษตรกรและผู้บริโภค

2.3.4 การจัดการผลผลิต พบว่า เกษตรกรมีการส่งเสริมในระดับปานกลาง ในช่วงกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยวและช่วงของการพักผลผลิต และการขนย้ายในแปลง ส่วนการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว มีการส่งเสริมในระดับมาก

2.3.5 การบันทึกข้อมูล พบว่าเกษตรกรมีการส่งเสริมในระดับปานกลาง เนื่องด้วยอายุเฉลี่ยของเกษตรกรอาจมีผลต่อการจดบันทึกข้อมูล หรือการทำเอกสารสำหรับการตามสอบ

2.3.6 วิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรมีการส่งเสริมในแบบกลุ่มและแบบมวลชนในระดับมาก เนื่องด้วยเกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อรับความรู้ในการส่งเสริม และสามารถนำไปปฏิบัติต่อได้ และมีการเข้าถึงสื่อได้หลากหลายช่องทาง

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในภาพรวมของปัญหา สามารถอธิบายใน 4 ประเด็น ดังนี้

2.4.1 แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีระดับของปัญหาอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งน้ำของตัวเอง และพื้นที่การเกษตรเป็นของตัวเอง จึงมีการดูแลรักษาพื้นที่และแหล่งน้ำให้เหมาะสมตามการปฏิบัติการทางการเกษตรที่ดี

2.4.2 วัตถุดิบอันตราย การจัดการผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาที่ต้องการการส่งเสริมในระดับปานกลาง เนื่องจากการใช้วัตถุดิบอันตราย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิต และสุขภาพลักษณะส่วนบุคคล

2.4.3 การบันทึกข้อมูล พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาที่ต้องการส่งเสริมในระดับมาก เนื่องจากอายุของเกษตรกรมีผลต่อการรับรู้และการจดบันทึกข้อมูลการตามสอบ ในเรื่องของการบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุดิบอันตราย การให้น้ำ การปฏิบัติภายในแปลง

2.4.4 วิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาที่ต้องการส่งเสริมในระดับปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน มีข้อเสนอแนะที่ควรนำไปใช้ดังนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1) เกษตรกรผู้ผลิตลำไยควรให้ความสำคัญต่อการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากยิ่งขึ้น เพื่อค้ำประกันถึงคุณภาพของผลผลิตให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค รวมไปถึงความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้ปฏิบัติงานและสิ่งแวดล้อมมีความปลอดภัยต่อการปฏิบัติงาน

2) เกษตรกรควรปฏิบัติในการบันทึกข้อมูลการดำเนินงานภายในแปลง และเก็บเอกสารบันทึกเป็นหลักฐานในการขอการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับลำไยไว้อย่างน้อย 2 ปี

3) เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกัน และดำเนินการเขียนแผนโครงการการพัฒนาการผลิตลำไย และขอเสนองบประมาณต่อหน่วยงานท้องถิ่น

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีแหล่งการเรียนรู้ข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด (ร้อยละ 53.3) และเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมจากแหล่งสนับสนุนเป็นหน่วยงานท้องถิ่นมากที่สุด ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมการเกษตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกรรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยให้เกษตรกรทราบอย่างทั่วถึง เช่น มีการใช้วิธีการส่งเสริมโดยการเยี่ยมชมตามความต้องการของเกษตรกร ตามแนวทางการส่งเสริม T&V system มีการอบรมให้ความรู้เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้เกษตรกรรับรู้และแสดงถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยการส่งเสริมในด้านการให้ความรู้และประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรปฏิบัติตามหลักการตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากยิ่งขึ้น

3) หน่วยงานรับรองแหล่งการผลิตพืชตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี(กรมวิชาการเกษตร) ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือขั้นตอนในการดำเนินการขอใบรับรอง ฯ ให้เกษตรกรสามารถทำได้สะดวก เช่น การยื่นขอใบรับรอง ฯ ผ่านระบบออนไลน์

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาความแตกต่างของกลุ่มเกษตรกรที่มีการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของลำไยของเกษตรกรตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน

3.2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของลำไยในเกษตรกรตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน

3.2.3 ควรมีการศึกษาความแตกต่างของกลุ่มเกษตรกรที่มีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของลำไยของเกษตรกรตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน และพื้นที่ใกล้เคียง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2557). *ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- การันต์ กันใหม่. (2562). “ความต้องการการส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก”. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ดำรง ฐานดี. (2520). *มนุษย์วิทยาสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทศบาลตำบลริมปิง. (2564). *แผนพัฒนาท้องถิ่น ปี 2566 – 2570*, น. 1-3
- บุญธรรม จิตต่อนันต์. (2556). *ส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- พลสรายุ สราญรมย์. (2563). *รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ใน ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา (หน่วยที่ 7)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัฒนา สุขประเสริฐ. (2557). *ศาสตร์เพื่อการส่งเสริมการเกษตร เล่มที่ 1 (หลักการ รูปแบบและกลยุทธ์)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร.
- ภาวิณี นันตะสิงห์. (2562). “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการตัดแต่งข้อผลลำไยของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ลำไยในอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วรทัศน์ อินทร์คัมพร. (2563). *สรุปบทเรียนบทที่ 2 หลักการส่งเสริมการเกษตร*. สืบค้นจาก http://agecon-extens.agri.cum.ac.th/Course_Online/Course/352311/2.pdf
- วสันต์ ธรรมสอน. (2563). “การยอมรับการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เสถียร วุฒิมิ่งมงคลศิริ. (2561). “ความต้องการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สินทร์ ต้นเส้า. (2562). “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ลำไยอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำพูน. (2565). พื้นที่ปลูกลำไยตำบลริมปิง ปี 2565. ลำพูน: สำนักงานเกษตร
อำเภอเมืองลำพูน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อเนื้อที่ให้ผล
ระดับประเทศ ภาค และจังหวัด ปี 2565 สืบค้น 1 มิถุนายน 2565. จาก

<https://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/longan%2065.pdf>

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อเนื้อที่ให้ผล
ระดับประเทศ ภาค และจังหวัด ปี 2564 สืบค้น 1 มิถุนายน 2565. จาก

<https://www.oae.go.th/assets/portals/1/fileups/prcaidata/files/longan%2064.pdf>

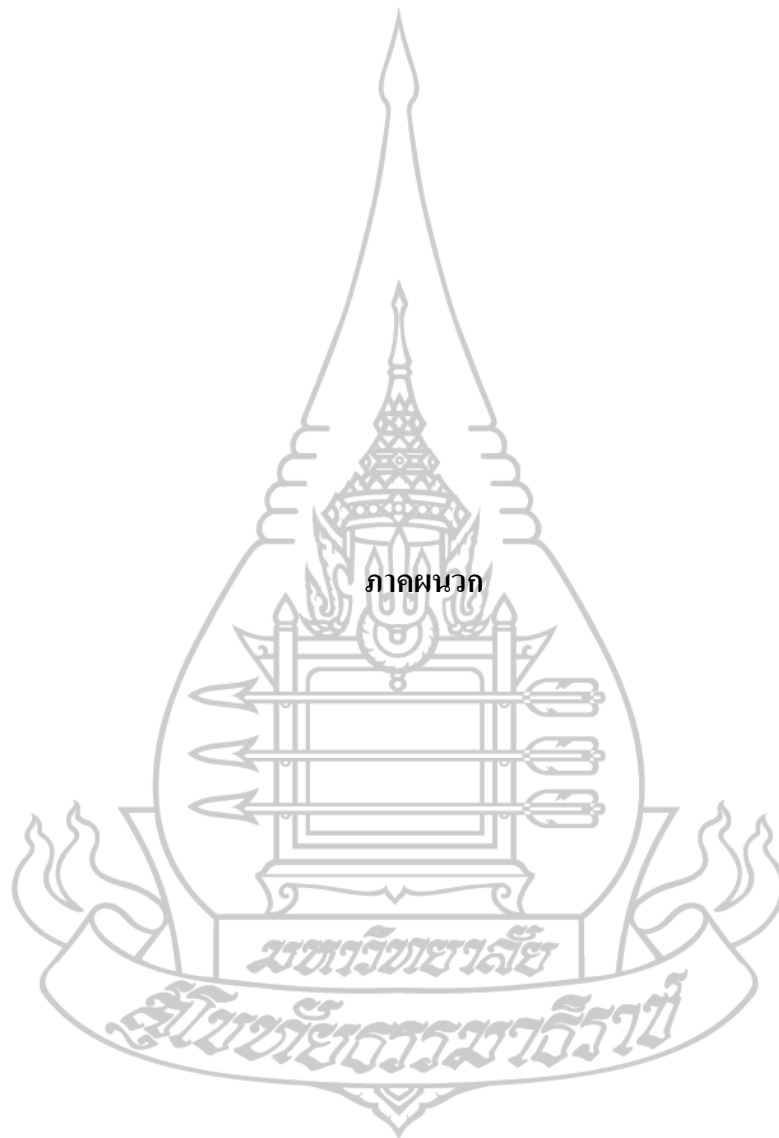
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2565). “มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9001-
2564: การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร” สืบค้น 1 มิถุนายน 2565. จาก

https://www.acfs.go.th/files/files/commodity-standard/20220427105358_911988.pdf

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2553) “การปลูกลำไย” สืบค้น 1 มิถุนายน
2565. จาก https://eto.ku.ac.th/neweto/e-book/plant/tree_fruit/puklamyai.pdf

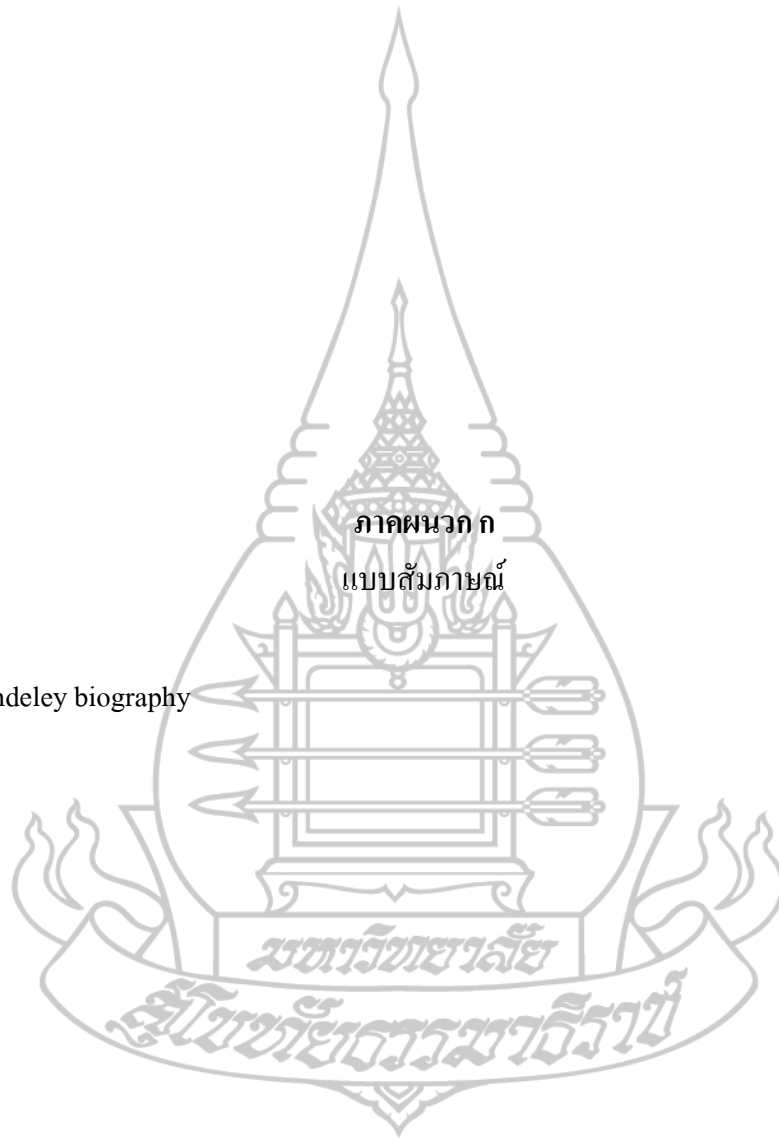
หนึ่งฤทัย กองน้า. (2561). “แนวทางการส่งเสริมการผลิตลำไยคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดแพร่”
วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

This is Mendeley biography

แบบสัมภาษณ์ชุดที่.....
วันที่สัมภาษณ์/...../.....
ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบล
ริมปิง

อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังและให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมายถูกในวงเล็บ
(√) หน้าข้อความที่ต้องการ หรือเติมข้อความในช่องว่าง () ของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมาย
ที่สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

1.1 สภาพทางด้านสังคม

- 1.เพศ () 1.ชาย () 2.หญิง
- 2.อายุ.....ปี
- 3.ระดับการศึกษา
() 1.ประถมศึกษา () 5.ปริญญาตรี
() 2.มัธยมศึกษาตอนต้น () 6.อื่น ๆ.....
() 3.มัธยมศึกษาตอนปลาย
- () 4.อนุปริญญา
- 4.จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (รวมผู้ตอบ) ทั้งหมด.....คน
5. การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (ระบุเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() 1. กลุ่มผู้ปลูกลำไย () 5. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ระบุ).....
() 2. กลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มแม่บ้าน () 6. อื่น ๆ (ระบุ).....
() 3. สหกรณ์การเกษตร/ สหกรณ์กลุ่มผู้ผลิตลำไย
() 4. ธกส.
6. ประสบการณ์ในการผลิตลำไย ปี
- 7.การได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....ครั้ง/ปี

8. หน่วยงานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. กรมส่งเสริม	() 2. หนังสือพิมพ์
() 3. ตำรา/เอกสาร	() 4. เกษตรกรผู้นำ
() 5. ศึกษาดูงาน/อบรม	() 6. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
() 7. อื่น ๆ (ระบุ).....	

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

9. จำนวนแรงงานภายในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตลำไย จำนวน.....คน

10. พื้นที่การเกษตรในการผลิตลำไย.....ไร่

11. ลักษณะการถือครองที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ตนเอง	() 2. เช่า
() 3. อื่น ๆ.....	

12. ปริมาณผลผลิตรวม.....กิโลกรัม

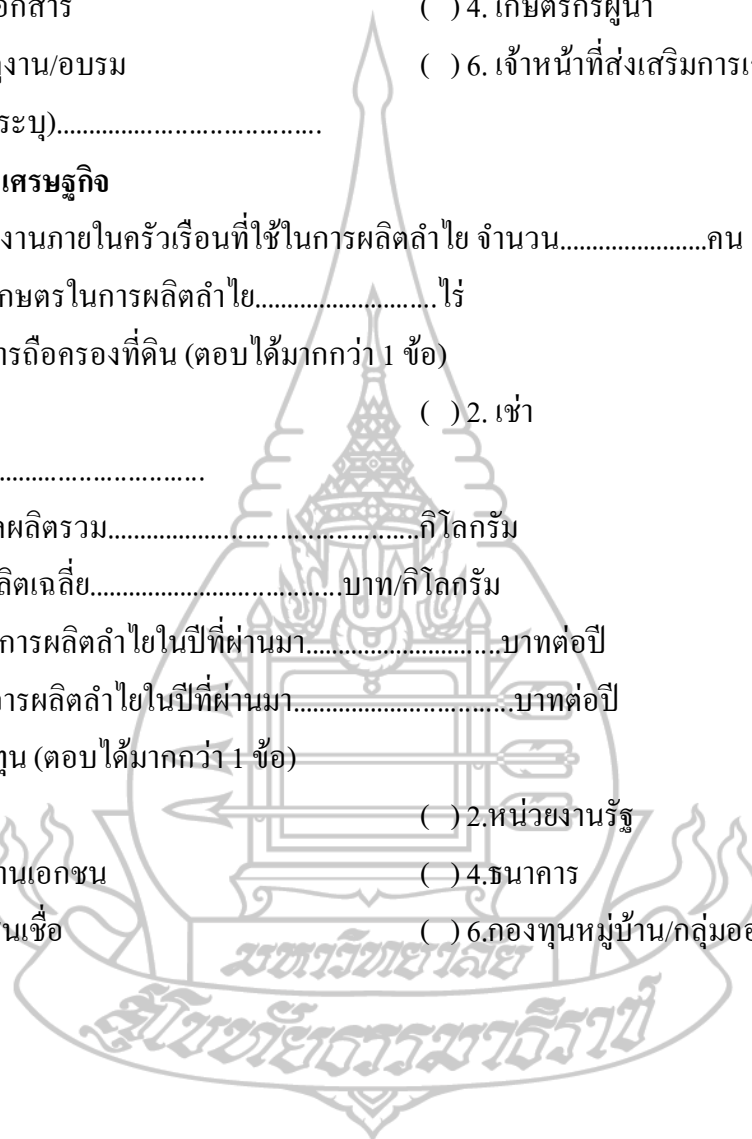
13. ราคาผลผลิตเฉลี่ย.....บาท/กิโลกรัม

14. รายได้จากการผลิตลำไยในปีที่ผ่านมา.....บาทต่อปี

15. ต้นทุนในการผลิตลำไยในปีที่ผ่านมา.....บาทต่อปี

16. แหล่งเงินทุน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ตนเอง	() 2. หน่วยงานรัฐ
() 3. หน่วยงานเอกชน	() 4. ธนาคาร
() 5. บริษัทสินเชื่อ	() 6. กองทุนหมู่บ้าน/กลุ่มออมทรัพย์
() 7. อื่น ๆ	

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ในข้อที่เป็นข้อมูลการผลิตลำไยของเกษตรกร

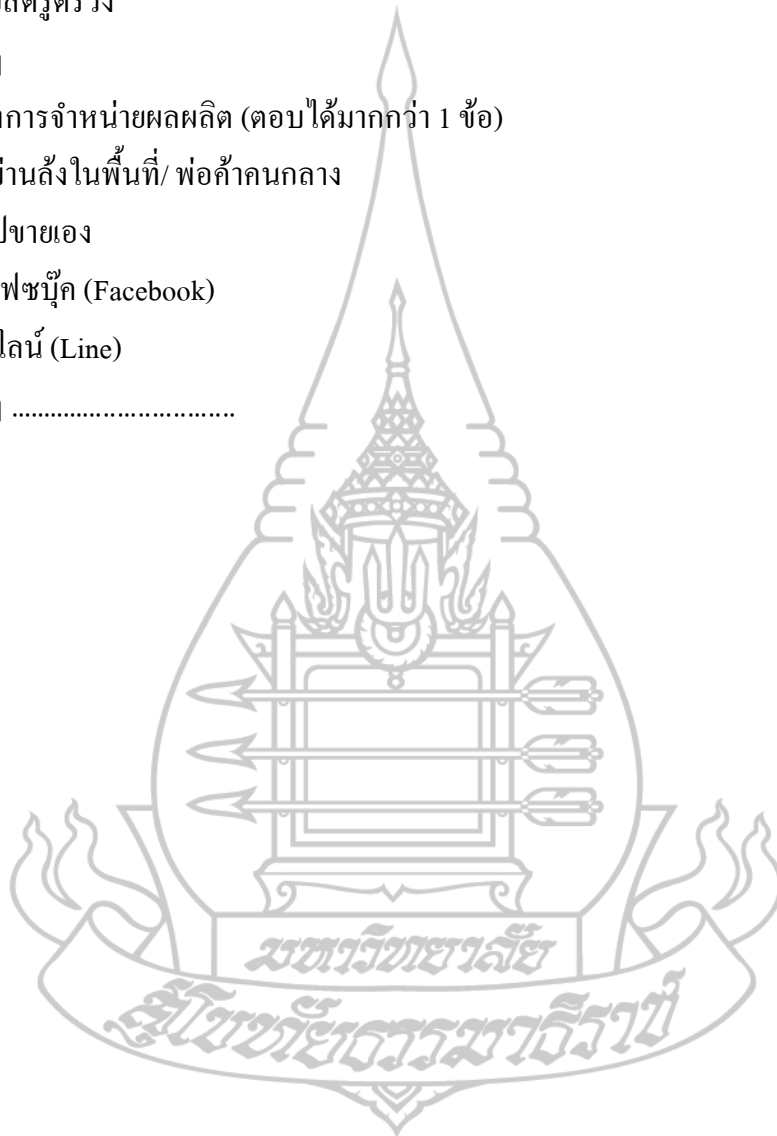
1. อายุของลำไยเฉลี่ย.....ปี
2. ระยะปลูกลำไย
() 1.ระยะ 4*4 () 2.ระยะ 5*5
() 3.ระยะ 6*6 () 4.อื่น ๆ.....
3. ลักษณะการผลิตลำไย
() 1. ในฤดู () 2. นอกฤดู โดยใช้สาร.....
4. ลักษณะดินที่ปลูกลำไย
() 1. ดินร่วน () 2. ดินเหนียว
() 3. ดินทราย () 4. ดินร่วนปนทราย
() 5. ดินลูกรัง () 6. อื่น ๆ.....
5. พันธุ์ลำไย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() 1. พันธุ์อีดอ () 2. พันธุ์สีชมพู
() 3. พันธุ์เบ๊ยขาวเขียว () 4. พันธุ์เหั่ว
() 5. อื่น ๆ.....
5. แหล่งน้ำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() 1. อาศัยน้ำฝน () 2. แหล่งน้ำของตนเอง
() 3. แหล่งน้ำตามธรรมชาติ () 4. อื่น ๆ.....
7. การใส่ปุ๋ย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() 1. ปุ๋ยเคมี () 2. ปุ๋ยอินทรีย์
() 3. ปุ๋ยชีวภาพ () 4. อื่น ๆ.....
8. การพ่นฮอร์โมน จำนวน.....ครั้ง/ปี
9. การตัดแต่งกิ่งลำไย
() 1. ไม่เคยตัดแต่ง () 2. ตัดแต่ง
() 3. อื่น ๆ.....
10. การตัดแต่งช่อผลลำไย
() 1. ไม่เคยตัดแต่ง () 2. ตัดแต่ง
() 3. อื่น ๆ.....

11. วิธีการจำหน่ายผลผลิตลำไยนอกฤดู (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ลำไยสดช่อ (ตะกร้าขาว)
- () 2. ลำไยสดช่อ (มัดปึก)
- () 3. ลำไยสดรูปร่าง
- () 4. อื่น ๆ

12. ช่องทางการจำหน่ายผลผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ขายผ่านสั่งในพื้นที่/ พ่อค้าคนกลาง
- () 2. นำไปขายเอง
- () 3. ผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook)
- () 4. ผ่านไลน์ (Line)
- () 5. อื่น ๆ

ตอนที่ 3 การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ในข้อที่เห็นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

โดย 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับของการส่งเสริม				
	1	2	3	4	5
1.แหล่งน้ำ					
1.1 น้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์ สารเคมี และโลหะหนัก					
1.2 มีการจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน เพื่อลดความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ					
1.3 มีวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมกับความต้องการของพืชและความชื้นของดิน					
1.4 น้ำที่ใช้ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานน้ำบริโภคหรือเทียบเท่า โดยให้ความสำคัญกับปัญหาการปนเปื้อนเป็นพิเศษ					
2.พื้นที่ปลูก					
2.1 พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผลซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค					
2.2 หากมีการใช้สารเคมีที่ใช้รมหรือราดดินเพื่อฆ่าเชื้อในดินหรือวัสดุปลูก ให้บันทึกข้อมูลชนิดสารเคมี วันที่ใช้ อัตราส่วนและวิธีใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน					
3.วัตถุอันตรายทางการเกษตร					
3.1 หากใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร					
3.2 มีการสวมอุปกรณ์ป้องกันสารพิษทุกครั้ง					
3.3 มีการจัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิด					

ประเด็น	ระดับของการส่งเสริม				
	1	2	3	4	5
3.4 ใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้วัตถุอันตราย					
3.5 มีการบันทึกและจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เก็บไว้ในสถานที่เก็บ					
4.การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว					
4.1 จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ					
4.2 หากเกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในฟาร์ม ปุ๋ยอินทรีย์ต้องผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ หรือผ่านกระบวนการอื่นอย่างเพียงพอที่จะไม่ทำให้เกิดโรคสู่คน					
4.3 พื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้าย ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน หรือพื้นที่สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์ ต้องแยกเป็นสัดส่วนและอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกพืชอาหารและแหล่งน้ำ					
4.4 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน					
5.การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว					
5.1 การเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค					
5.2 ป้องกันสัตว์เลื้อยคลานไม่ให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสถานที่เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ และเก็บรักษา หากมีความเสี่ยงในการเป็นพาหะนำโรค ให้มีมาตรการป้องกัน					
6.การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา					
6.1 มีการใช้วัสดุรองพื้นในบริเวณพักผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่นๆจากพื้นดิน					

ประเด็น	ระดับของการส่งเสริม				
	1	2	3	4	5
6.2 ไม่ใช่พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือปุ๋ยหรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค					
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล					
7.1 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล					
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ					
8.1 มีบันทึกข้อมูลการใช้น้ำที่มีรายละเอียดต่างๆ เช่น ชนิดพืช วันที่สถานที่ และปริมาณน้ำที่ใช้					
8.2 มีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวในขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตผล					
8.3 มีการจัดเก็บเอกสาร และ/หรือ บันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น					
1. ด้านวิธีการส่งเสริม					
1.1 การส่งเสริมรายบุคคล					
การเยี่ยมเยียน					
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองที่สำนักงาน					
การติดต่อทางโทรศัพท์					
1.2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม					
การจัดประชุมบรรยาย					
การสาธิต					
การฝึกอบรม					
การทัศนศึกษา					
1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน					
สื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ เอกสารทางวิชาการ					

ประเด็น	ระดับของการส่งเสริมความรู้				
	1	2	3	4	5
การเผยแพร่ผ่านวิทยุกระจายเสียง					
การเผยแพร่ทางโทรทัศน์/ ภาพยนต์					
การเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ / อินเทอร์เน็ต					
การจัดนิทรรศการ					

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

4.1 ปัญหาในการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

คำชี้แจง : ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟังแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับปัญหาของผู้ตอบ โดย 1 = ระดับปัญหาน้อยที่สุด 2=ระดับปัญหาน้อย 3 = ระดับปัญหาปานกลาง 4 = ระดับปัญหามาก 5 = ระดับปัญหามากที่สุด

ประเด็น	ระดับของปัญหาในการส่งเสริม				
	1	2	3	4	5
1.แหล่งน้ำ					
1.1 น้ำที่ใช้มีสภาพแวดล้อมซึ่งอาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์ สารเคมี และโลหะหนัก					
1.2 ไม่มีการจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน ทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ					
2.พื้นที่ปลูก					
2.1 พื้นที่ปลูกอยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนอันตรายต่อผลิตผลซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค					
3.วัตถุอันตรายทางการเกษตร					
3.1 มีใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร <u>ไม่ตรง</u> ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร					

ประเด็น	ระดับของปัญหาในการส่งเสริม				
	1	2	3	4	5
3.2 ไม่มีการสวมอุปกรณ์ป้องกันสารพิษทุกครั้ง					
3.3 ไม่มีการจัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิด					
3.4 ไม่ได้ใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้วัตถุอันตราย					
3.5 ไม่มีการบันทึกและจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เก็บไว้ในสถานที่เก็บ					
4.การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว					
4.1 ไม่ได้จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ					
4.2 พื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้าย ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน หรือพื้นที่สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์ ไม่ได้แยกเป็นสัดส่วนและอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกพืชอาหารและแหล่งน้ำ					
4.3 ไม่ได้จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน					
5.การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว					
5.1 การเก็บเกี่ยวอาจมีการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค					
5.2 ไม่มีการป้องกันสัตว์เลื้อยคลานไม่ให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสถานที่เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ และเก็บรักษา					

ประเด็น	ระดับของปัญหาในการส่งเสริม				
	1	2	3	4	5
6.การพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา					
6.1 <u>ไม่</u> มีการใช้วัสดุรองพื้นในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่นๆจากพื้นดิน					
6.2 มีการใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรหรือปุ๋ยหรือสารปรับปรุงบำรุงดิน รวมกับการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล					
7.สัญลักษณ์ส่วนบุคคล					
7.1 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง <u>ไม่</u> มีการตรวจสอบสัญลักษณ์ส่วนบุคคลอย่างสม่ำเสมอ					
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ					
8.1 <u>ไม่</u> มีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวในขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตผล					
8.2 <u>ไม่</u> มีการจัดเก็บเอกสาร และ/หรือ บันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น					
1. ด้านวิธีการส่งเสริม					
1.1 การส่งเสริมรายบุคคล					
ขาดการเยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่					
ขาดการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองที่สำนักงาน					
ขาดการติดต่อทางโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่					
1.2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม					
ขาดการจัดประชุมบรรยายอย่างต่อเนื่อง					
ขาดการอบรมสาธิตอย่างต่อเนื่อง					
ขาดการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ					
ขาดการทัศนศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					

ประเด็น	ระดับของปัญหาในการส่งเสริม				
	1	2	3	4	5
1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน					
ขาดการสนับสนุนสื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ เอกสารทางวิชาการ					
ขาดการเผยแพร่ผ่านวิทยุกระจายเสียง					
ขาดการเผยแพร่ทางโทรทัศน์/ ภาพยนต์					
ขาดการเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ / อินเทอร์เน็ต					
ขาดการจัดนิทรรศการ					

4.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตลำไยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

คำชี้แจง : ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟังแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับประเด็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบ โดย 1 = ระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด 2 = ระดับความเห็นด้วยน้อย 3 = ระดับความเห็นด้วยปานกลาง 4 = ระดับความเห็นด้วยมาก 5 = ระดับความเห็นด้วยมากที่สุด

ประเด็น	ระดับของข้อเสนอแนะ				
	1	2	3	4	5
1.แหล่งน้ำ					
1.1 ควรจัดหาแหล่งน้ำที่มีสภาพแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์ สารเคมี และ โลหะหนัก					
1.2 ควรมีการให้ความรู้ในการจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งานเพื่อลดความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม					
2.พื้นที่ปลูก					
2.1 ควรมีการนำดินไปตรวจค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่					
2.2 ควรมีการให้ความรู้หากมีการใช้สารเคมีที่ห้ามหรือราดดินเพื่อฆ่าเชื้อในดินหรือวัสดุปลูก ให้บันทึกข้อมูลชนิดสารเคมี วันที่ใช้อัตราส่วนและวิธีใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน					

ประเด็น	ระดับของข้อเสนอแนะ				
	1	2	3	4	5
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร					
3.1 ควรมีการให้ความรู้หากมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร					
3.2 มีการสาธิตการสวมอุปกรณ์ป้องกันสารพิษ					
3.3 ควรมีการแนะนำเรื่องการจัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิด					
3.4 ควรมีการใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้วัตถุอันตราย					
3.5 ควรมีการบันทึกและจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เก็บไว้ในสถานที่เก็บ					
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว					
4.1 ควรมีการอบรมการจัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิตแหล่งที่มา และรายละเอียดการผลิตที่สำคัญ					
4.2 ควรมีการจัดหาพื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้าย ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน แยกเป็นสัดส่วนและอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกพืชอาหารและแหล่งน้ำ					
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว					
5.1 ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค					
5.2 ควรมีการป้องกันสัตว์เลื้อยคลานให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสถานที่เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ และเก็บรักษา					

ประเด็น	ระดับของ ข้อเสนอแนะ				
	1	2	3	4	5
6.การพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา					
6.1 ควรมีการจัดหาวัสดุปูรองพื้นในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่นๆจากพื้นดิน					
6.2 ควรมีการแยกพาหนะขนย้ายผลิตผลทางการเกษตร กับพาหนะขนย้ายสารเคมีทางการเกษตร					
7.สุขลักษณะส่วนบุคคล					
7.1 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรงควรมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล และมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล					
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ					
8.1 ควรมีการจดบันทึกข้อมูลการใช้น้ำที่มีรายละเอียดต่างๆ เช่น ชนิด พืช วันที่ สถานที่ และปริมาณน้ำที่ใช้					
8.2 ควรมีการจดบันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวในขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตผล					
8.3 ควรมีการจัดเก็บเอกสาร และ/หรือ บันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน สำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น					

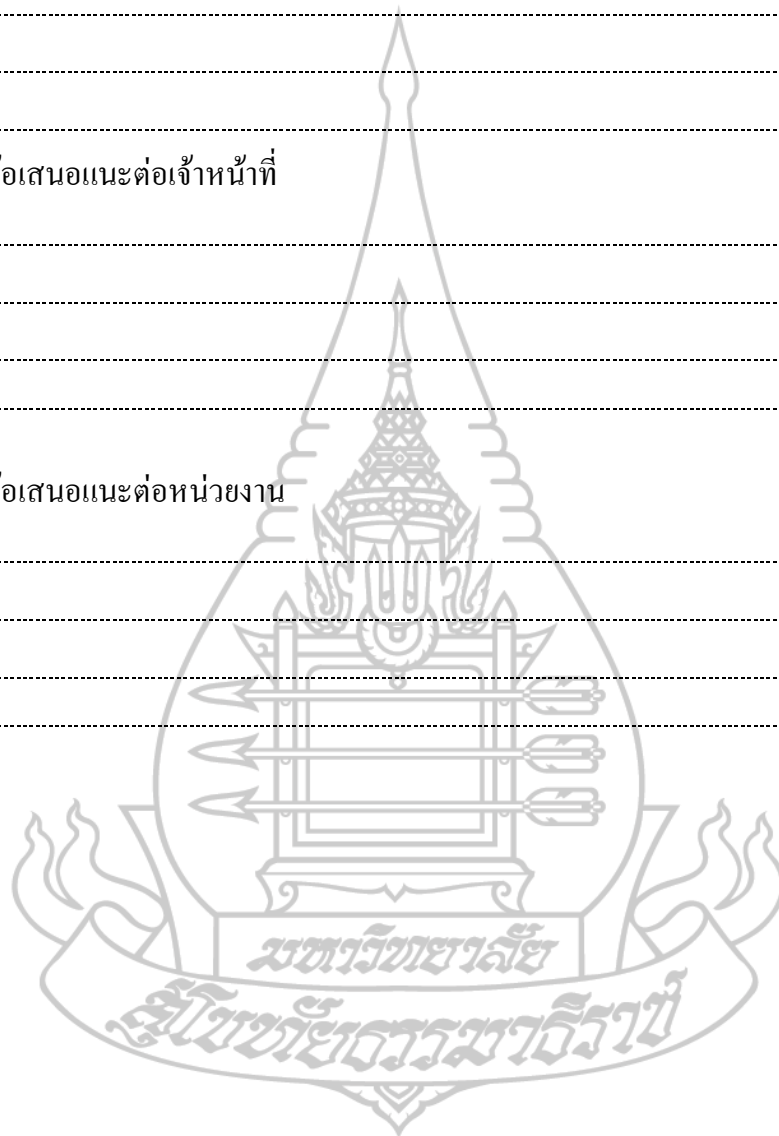
ประเด็น	ระดับข้อเสนอแนะ				
	1	2	3	4	5
1. ด้านวิธีการส่งเสริม					
1.1 การส่งเสริมรายบุคคล					
- ควรมีการเขียนเขียนจากเจ้าหน้าที่สมัคร					
- ควรติดต่อกับเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองที่สำนักงาน					
- ควรติดต่อทางโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่					
1.2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม					
- ควรมีการจัดประชุมบรรยายอย่างสมัคร					
- ควรมีการสาธิตจากเจ้าหน้าที่อย่างสมัคร					
- ควรมีการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่สมัคร					
- ควรมีการจัดทัศนศึกษา					
1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน					
- ควรมีการจัดสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ เอกสารทางวิชาการ					
- ควรมีการเผยแพร่ผ่านวิทยุกระจายเสียง					
- ควรมีการเผยแพร่ทางโทรทัศน์/ ภาพยนต์					
- ควรมีการเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์/อินเทอร์เน็ต					
- ควรมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้					

4.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

2. ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

3. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

ภาคผนวก ข

คำสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของระดับการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตร

Cronbach's Alpha	N of Items
.931	36

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของระดับปัญหาการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตร

Cronbach's Alpha	N of Items
.886	35

ตารางภาคผนวกที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของข้อเสนอแนะการส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตร

Cronbach's Alpha	N of Items
.937	35

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกนกวรรณ คำเกตุ
วัน เดือน ปี เกิด	22 มิถุนายน 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดลำพูน
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2558
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลริมปิง อำเภอลำพูน จังหวัดลำพูน
ตำแหน่ง	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

